

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ylä-Savon liikenneturvallisuuksuunnitelma

Vieremän liikenneturvallisuuksuustyön
toimintasuunnitelma

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskuksen julkaisu

14/2011

Ylä-Savon liikenneturvallisuussuunnitelma

Vieremän liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma

14/2011

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen julkaisuja

ISBN 978-952-257-421-3 (painettu)
ISBN 978-952-257-422-0 (PDF)

ISSN-L 1798-8055
ISSN 1798-8055 (painettu)
ISSN 1798-8063 (verkkajulkaisu)

Julkaisu on saatavana myös verkkajulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/pohjois-savo/julkaisut>

Taitto: Laura Pöllänen, Sito-Kuopio Oy
Valokuvat: Liikenneturva, kansikuva: Kalevi Lipponen
Kartat: Laura Pöllänen © Karttakeskus, L4356
Vieremän kunta
Paino: Kopijyvä Oy, Kuopio 2011

KUVAILELEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 14/2011				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Sito-Kuopio Oy		Julkaisuaika joulukuu 2011		
		Julkaisija Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Ylä-Savon liikenneturvallisuussuunnitelma Vieremän liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma				
Tiivistelmä <p>Ylä-Savon liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin seudun kuntien sekä Pohjois-Savon ELY-keskuksen yhteistyönä. Suunnitelmassa määriteltiin yhteiset seudulliset liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden parantamista koskevat periaatteet. Seudullisten periaatteiden ja kuntakohtaisten erityispiirteiden ohjaamina laadittiin kunkin kunnan aikaisempien suunnitelmien päivitystarpeesta riippuen kuntakohtaiset liikenneympäristön parantamissuunnitelmat ja/tai liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat. Vieremällä uusittiin liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma.</p> <p>Liikenneturvallisuusongelmia kartoitettiin syksyn 2010 aikana tehdyillä liikenneilmapiiri ja -asennekyselyllä sekä vuosina 2005-2009 tapahtuneiden onnettomuuksien analyyseillä. Liikenneturvallisuusongelmien analysoinnin sekä valtakunnallisten ja Itä-Suomen liikenneturvallisuustavoitteiden pohjalta Ylä-Savon seudulle määritettiin yhteiset määrälliset ja toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet. Määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.</p> <p>Vieremän kunnan liikenneympäristön parantamistoimenpiteet on suunniteltu vuonna 2008 laaditussa liikenneympäristösuunnitelman päivitystyössä, minkä vuoksi tässä työssä ei suunniteltu uusia liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä. Kokonaisvaltaisen liikenneturvallisuustyön toteutumisen seurannan helpottamiseksi aikaisemmin laaditut liikenneympäristön toimenpidekartat ja -taulukot kuitenkin päivitettiin ja liitettiin tähän suunnitelmaan.</p> <p>Hallintokuntakohtaiset liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat sisältävät liikenneturvallisuuskoulutuksen, -tiedotuksen ja -valistuksen toimenpiteet tuleville vuosille. Toimenpiteitä kohdistetaan kaikille ikäryhmille sisällyttäen liikenneturvallisuustyö kuntien palveluihin ja osaksi hallintokuntien jokapäiväistä työtä. Vieremällä määritettiin myös kaikkien hallintokuntien yhteiset liikenneturvallisuustyön teemat tuleville vuosille. Vuoden 2011 teemana on "Asennekasvatus", vuonna 2012 teemana on "Oikeat ajonopeudet ja liikennekäyttäytyminen", vuonna 2013 "Ajoneuvojen valot ja merkit sekä turvalaitteet kunnossa ja käytössä" ja vuonna 2014 "Työturvallisuus huomioon työpaikoilla ja liikenteessä". Teeman valinnalla pyritään vaikuttamaan tärkeäksi koettuun kohderyhmään tai asiaan sekä tehostamaan hallintokuntien välistä yhteistyötä.</p> <p>Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamista seurataan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä, jonka kokoonpano tarkistettiin työn aikana. Ryhmään kuuluvat kunnan eri hallintokuntien edustajien lisäksi Liikenneturvan, poliisin ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen edustajat.</p>				
Asiasanat Liikenneturvallisuus, suunnitelmat, Pohjois-Savo				
ISBN (painettu) 978-952-257-421-3	ISBN (PDF) 978-952-257-421-3	ISSN-L 1798-8055	ISSN (painettu) 1798-8055	ISSN (verkkopainettu) 1798-8063
Kokonaissivumäärä 48		Kieli suomi	Hinta (sis. alv 8%)	
Julkaisun myynti/jakaja Julkaisu on saatavana myös verkossa: www.ely-keskus.fi/pohjois-savo/julkaisut				
Julkaisun kustantaja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika Kopijyvä Oy, Kuopio 2011				

Sisällysluettelo

1 Johdanto	6
2 Liikenneturvallisuustyön perusteet	7
2.1 Liikenneturvallisuustyö kunnassa	7
2.2 Liikenneturvallisuustyö on yhteistyötä	8
3 Liikenneturvallisuuden nykytila	9
3.1 Liikenneturvallisuustyön nykytila	9
3.2 Liikenneonnettomuudet	9
3.3 Liikenneilmapiiri ja -asennekysely	11
4 Liikenneturvallisuustavoitteet	14
4.1 Tavoiteasettelun taustaa	14
4.1.1 Valtakunnalliset tavoitteet	14
4.1.2 Entisen Itä-Suomen läänin tavoitteet	15
4.2 Ylä-Savon seudun liikenneturvallisuustavoitteet	16
4.2.1 Määrälliset tavoitteet	16
4.2.2 Toiminnalliset tavoitteet	16
5 Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet	17
5.1 Seudulle yhteiset periaatteet	17
5.1.1 Liikenneturvallisuussuunnittelu	17
5.1.2 Esteettömyys	21
5.2 Liikenneympäristön toimenpiteet	22
6 Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma	25
6.1 Yleistä	25
6.2 Liikenneturvallisuustyöryhmä ja ryhmän toimintamalli	25
6.3 Hallintokuntien toimintasuunnitelmat	26
6.3.1 Kunnan yhteinen liikenneturvallisuustyön tema	26
6.3.2 Tekniset palvelut	27
6.3.3 Vapaa-aikapalvelut	27
6.3.4 Ylä-Savon lomituspalvelut ja Vieremän maaseutupalvelut	27
6.3.5 Opetuspalvelut	29
6.3.6 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	29
6.4 Yhteistyökumppanit	35
7 Jatkotoimenpiteet	37
7.1 Suunnitelman käsittely	37
7.2 Suunnitelmasta tiedottaminen	37
7.3 Seuranta	37
Liitteet	39

1 Johdanto

Vieremän liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma laadittiin osana Ylä-Savon seudullista liikenneturvallisuussuunnitelmaa. Vieremän edellinen suunnitelma valmistui vuonna 2002 ja se sisälsi sekä liikenneympäristön parantamisosion että liikenneturvallisuustyön toimenpiteet (KVT). Sen jälkeen liikenneympäristön parantamissuunnitelma on päivitetty vuonna 2008 ja suunnitelman toimenpidekartat ja -luettelot on koottu tämän raportin lukuun 5.2.

Ylä-Savon seudun suunnitelma sisältää lisälmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven, Vieremän, Keiteleen, Rautavaaran ja Varpaisjärven kuntien alueet. Kunkin kunnan suunnitelmat päivitettiin tarpeen mukaisesti. Lisäksi laadittiin kaikille seuduille yhteiset liikenneturvallisuustavoitteet sekä esteettömyys- ja liikenneturvallisuussuunnittelun periaatteet.

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmien päivitys tehtiin Kiuruvedelle, Lapinlahdelle, Pielavedelle, Sonkajärvelle ja Vieremälle. Suunnittelutyön aikana järjestettiin kaksi työpaja-tilaisuutta, joista ensimmäisessä käsiteltiin kuntien alueella esiintyviä liikenneilmapiiri- ja asenneongelmia, liikenneturvallisuustyön perusteita ja keinoja sekä ohjeistettiin toimintasuunnitelmien laadintaan. Toisessa työpajassa käytiin läpi hallintokunnissa tilaisuuksien välillä laaditut suunnitelmaluonnokset ja sovittiin suunnitelmien seurannasta. Työssä suunniteltiin myös kaikille hallintokunnille yhteinen liikenneturvallisuustyön teema, jonka alle koottiin kunkin hallintokunnan omat sekä hallintokuntien yhteiset toimenpiteet. Yhteisen teeman avulla pyritään lisäämään hallintokuntien välistä yhteistyötä.

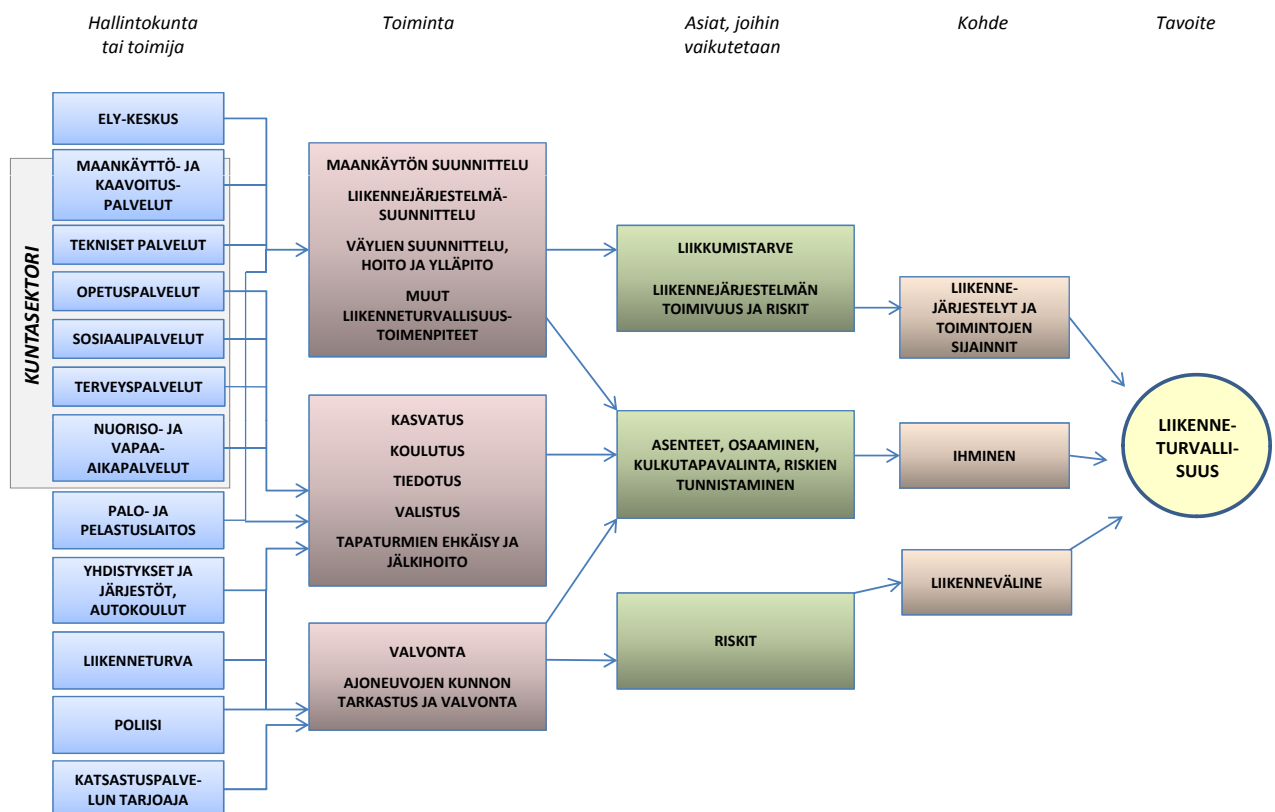
2 Liikenneturvallisuustyön perusteet

2.1 Liikenneturvallisuustyö kunnassa

Liikenneturvallisuustyö sisältää liikennekasvatuksen, -tiedotuksen ja -valistuksen toimenpiteet. Kunnan liikenneturvallisuustyö tulee sisällyttää osaksi kaikkien hallintokuntien jokapäiväistä työtä ja työn tulee olla suunnitelmallista ja järjestelmällistä. Liikenneturvallisuustyön organisoiva elin on liikenneturvallisuustyöryhmä, johon kuuluvat edustajat kaikista hallintokunnista sekä yhteistyökumppaneista. Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta tulee hyväksyä kunnanvaltuustossa tai -hallituksessa ja sillä tulee olla riittävät resurssit ja valtuudet toimia sekä toteuttaa suunniteltuja toimenpiteitä. Liikenne-

turvallisuustyöryhmällä on nimetty puheenjohtaja, joka kutsuu ryhmän säännöllisesti koolle. Onnistuneen liikenneturvallisuustyön perusta on yhteinen tahtotila kunnassa ja erityisesti ryhmän jäsenten ja päättäjien kiinnostus sekä arvostus liikenneturvallisuustyötä kohtaan.

Liikenneturvallisuus muodostuu liikenneympäristöstä, liikennevälineistä sekä liikenteessä liikkujien käyttäytymisestä. Kokonaisvaltainen liikenneturvallisuustyö on poikkihallinnollista ja eri osapuolien yhteistyötä vaativaa. Kunnan rooli ja merkitys liikenneturvallisuustyössä on suuri, koska kunnan palvelujen kautta tavoitetaan suuri joukko eri-ikäisiä asukkaita. Kunnan kautta voidaan vaikuttaa liikennejärjestelmän turvallisuuteen, kuntalaisten liikenneasenteisiin ja vallitsevaan liikenneilmapiiriin kunnassa ja siten tukea myönteistä liikenneturvallisuuskehitystä kunnan alueella. (Kuva 1)

Kuva 1. Kunnan rooli ja vaikutusmahdollisuudet liikenneturvallisuustyössä.

2.2 Liikenneturvallisuustyö on yhteistyötä

Yhteistyön kautta kunnan liikenneturvallisuustyöhön saadaan voimaa. Yhteistyötä tehdään sekä kunnan sisällä eri hallintokuntien välillä että kunnan ja muiden toimijoiden välillä.

Kodin ja vanhempien rooli erityisesti lasten ja nuorten liikennekasvatustyössä on luonnollisesti merkittävä. Liikennekasvatus on osa yleistä hyvien tapojen, kuten toisten ihmisten huomioon ottaminen ja kohteliaisuus, opettamista. Ensimmäinen malli liikenteessä käyttäytymisestä sekä myös käsitys liikenteen vaaroista saadaan kotoa, vanhemmilta tai muilta läheisiltä. Varhaisessa vaiheessa mukaan tulevat myös päivähoidon ja koulu. Lapsen liikennekasvatuksesta saadaan tehokkainta kodin, päivähoidon ja koulun välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Viranomaiset (poliisi, palo- ja pelastusviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) toimivat tärkeinä kumppaneina kunnan liikenneturvallisuustyössä. Viranomaistehtäviin sisältyy lakisääteisesti olennaisena osana liikenneturvallisuuden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Poliisi sekä palo- ja pelastusviranomaiset osallistuvat usein mm. päiväkotien ja koulujen liikennekasvatustyöhön vieraillemalla laitoksissa. Heillä on siten olennainen rooli kunnan turvallisuustyössä.

Kunnan eri hallintokunnissa liikenneturvallisuustyön mahdollisuudet ovat moninaiset. Kunnan työntekijät tapaavat kuntalaisia elämän eri vaiheissa äitiysneuvolasta vanhustenhuoltoon, mikä luo hyvät edellytykset tehokkaalle ja järjestelmälliselle liikenneturvallisuustyölle. Kullekin ikä- ja kohderyhmälle voidaan suunnitella sopivat toimenpiteet, joita toteutetaan eri hallintokunnissa. Liikenneturvallisuusasioiden korostaminen tulisi omaksua osaksi jokapäiväistä työtä. Työntekijöiden lisäksi päättäjien ja kunnan johdon rooli liikenneturvallisuustyössä on tärkeä. Liikenneturvallisuustyölle ja liikenneturvalli-

suustyöryhmän toiminnalle tulee osoittaa resursseja ja toimivaltaa. Kunnan budjetissa tulee varautua liikenneturvallisuustyöstä aiheutuviin kuluihin (materiaalihankinnat, koulutukset, tapahtumat, mahdolliset koululaisten kuljetukset ym.).

Liikenneturva toimii kuntien liikenneturvallisuustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikenneturvallisuustyötä sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Liikenneturva tarjoaa myös monipuolista materiaalia kuntien liikenneturvallisuustyön tueksi.

Yrityksillä on hyvät mahdollisuudet edistää liikenneturvallisuusaatetta työpaikoilla ja esim. tukemalla työntekijöiden turvavälineiden käyttöä tai laatimalla yrityskohtainen liikenneturvallisuussuunnitelma, jolle on olemassa Liikenneturvan toimesta laadittu malli. Yrityksen saama hyöty liikennetapaturmien ehkäisytyössä konkretisoituu erityisesti lyhentyvinä työkyvyttömyysaikoina ja säästöinä työterveyshuollossa. Lisäksi liikenneturvallisuusasioiden huomioon ottaminen nostaa yrityksen imagoa. Yritysten kautta tehtävällä liikenneturvallisuustyöllä olisi mahdollista tavoittaa helposti suuri joukko aktiivi-ikäisiä työssäkäyviä kuntalaisia.

Aktiiviset yhdistykset ja järjestöt ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikenneturvallisuustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia käyttäjäryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja tuoda liikenneturvallisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Potentiaalisten järjestöjen kartoittaminen kunnassa on yleensä melko helppoa ja yhteistyötä on tehty usein jo aikaisemmin muiden asioiden puitteissa.

3 Liikenneturvallisuuden nykytila

3.1 Liikenneturvallisuustyön nykytila

Vieremällä oli työn alussa olemassa liikenneturvallisuustyöryhmä, joka on kokoontunut säännöllisesti erityisesti edellisen suunnitelman valmistuessa. Vuonna 2002 valmistunutta suunnitelmaa on toteutettu ja liikenneturvallisuuden tilaa on seurattu ryhmässä. Viime vuosina ryhmän toiminta on kuitenkin hiipunut ja se kaipaa aktivointia.

3.2 Liikenneonnettomuudet

Suunnitelman taustiedoksi koottiin tietoa Vieremän tie- ja katuverkolla sattuneista poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista vuosilta 2005-2009. Onnettomuusaineisto saatiin Liikenneviraston onnettomuusrekisteristä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kautta. Huomioon otettavaa on, että tiedot kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneista onnettomuuksista ovat sijaintitiedoiltaan puutteellisia. Seuraavassa esitetyissä onnettomuustarkastelussa on oletettu, että kuljettajan juopumus vaikuttaa onnettomuuksiin liikenneympäristöä enemmän. Tähän oletukseen perustuen alkoholionnettomuudet poistettiin aineistosta, jotta liikenneympäristön vaikutus onnettomuuksien tapahtumiseen saataisiin paremmin selville. Vuoden 2009 onnettomuustiedot ovat puutteellisia ainakin kuljettajan juopumustietojen osalta.

Vieremällä sattui tarkasteluaikana yhteensä 126 liikenneonnettomuutta, joista 24 johti henkilövahinkoihin. Vuosittain kaikkia onnettomuuksia sattui keskimäärin 25 ja henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia keskimäärin 4,8. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia sattui viiden vuoden aikana yhteensä viisi. Onnettomuusmäärien ollessa pieniä, vuosittainen vaihtelu on suurta. Tarkastelujakson aikana onnettomuuksia sattui vähiten vuonna 2008, mutta henkilövahinko-onnettomuuksien suhteellinen osuus oli silloin kuitenkin suuri. Eniten onnettomuuksia sattui vuonna 2005. (Kuva 2)

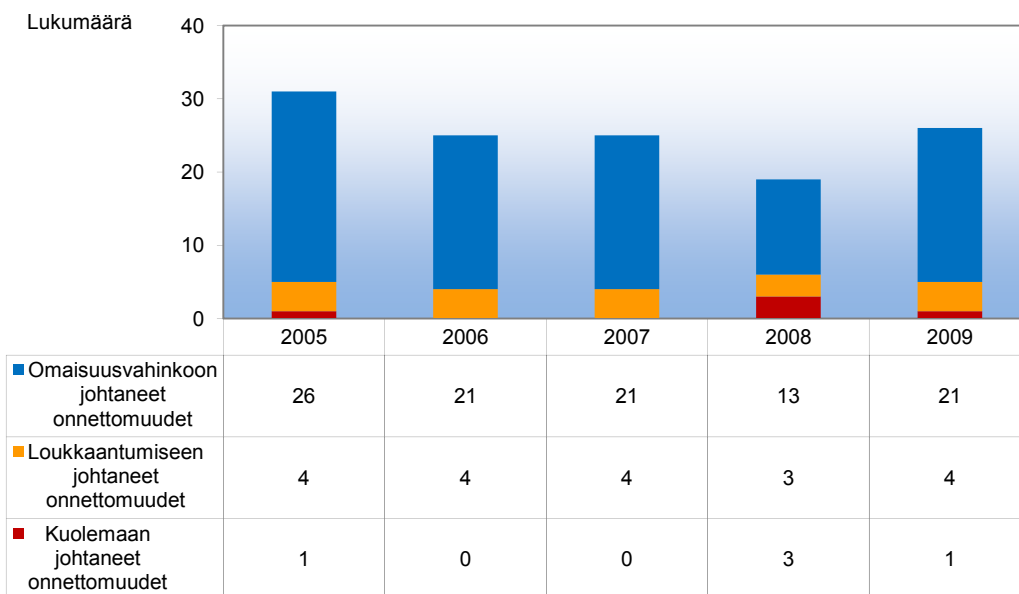
Eniten sattui yksittäisonnettomuuksia (31 kpl) ja hirttonnettomuuksia (22 kpl). Henkilövahinkoja syntyi suhteellisesti eniten kuitenkin jalankulkijaonnettomuuksissa sekä kohtaamis-, peräänajo- ja mopedi-onnettomuuksissa (Taulukko 1).

Kaikista onnettomuuksista 79 % sattui maanteillä ja 21 % kaduilla tai yksityisteillä. Alkoholionnettomuuksien osuus kaikista onnettomuuksista oli 12 % ja loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista 5 %. (Taulukko 2, huom. vuoden 2009 katujen ja yksityisteiden onnettomuuksissa alkoholionnettomuuksia ei ole eroteltu)

Vieremällä tapahtuneista liikenneonnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuneet kustannukset olivat keskimäärin 3,7 milj. € vuodessa. Tästä kunnan osuudeksi on arvioitu 20-30 %. Todellisuudessa onnettomuuksista aiheutuneet kustannukset ovat vielä suuremmat, koska suuri osa erityisesti kevyen liikenteen loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista ei tule poliisin tietoon ja sitä kautta viralliseen onnettomuustilastoon. Näiden tilaston ulkopuolelle jääneiden onnettomuuksien kustannukset eivät ole em. kustannuksissa mukana.

Onnettomuuskustannusten laskentaperusteena käytettiin seuraavia onnettomuustyyppikohtaisia yksikköarvoja (Lähde: Tieliikenteen ajokustannusten laskenta 2010. Liikenneviraston ohjeita 22/2010):

- Kuolemaan johtanut onnettomuus 2 364 000 €
- Vammutumiseen johtanut onnettomuus 351 000 €

Kuva 2. Vieremän tie- ja katuverkolla sattuneet poliisin tietoon tulleet onnettomuudet vuosina 2005-2009.

Taulukko 1. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet onnettomuusluokittain.

Onnettomuusluokka	Kaikki onnettomuudet	Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet	
Yksittäisonnettomuus	31	9	29 %
Hirvionnettomuus	22	1	5 %
Muu onnettomuus	14	1	7 %
Risteämisonnettomuus	10	2	20 %
Kohtaamisonnettomuus	8	4	50 %
Kääntymisonnettomuus	7	1	14 %
Muu eläinonnettomuus	5	1	20 %
Peuraonnettomuus	4	0	0 %
Ohitusonnettomuus	3	0	0 %
Jalankulkijaonnettomuus	2	2	100 %
Peräänajo-onnettomuus	2	1	50 %
Mopedionnettomuus	2	1	50 %
Polkupyöräonnettomuus	0	0	0 %
Onn.luokka ei tiedossa	1	0	0 %
Yhteensä	111	23	21 %

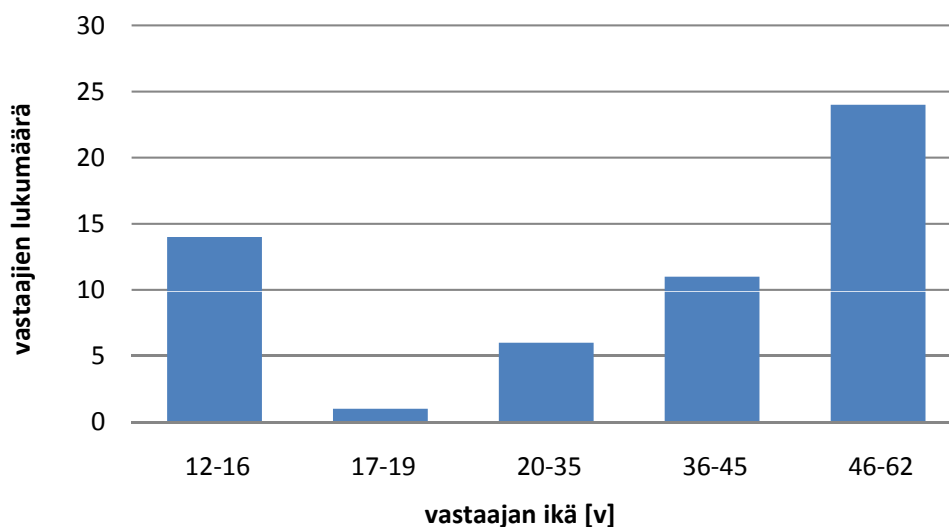
Taulukko 2. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet tieluokittain sekä alkoholin osuus.

	Omaisuuksivahinkoon johtaneet onnettomuudet			Loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet			Kuolemaan johtaneet onnettomuudet			Yhteensä		
	Ilman alkoholiolionn.	Alkoholiolionn.	Yht.	Ilman alkoholiolionn.	Alkoholiolionn.	Yht.	Ilman alkoholiolionn.	Alkoholiolionn.	Yht.	Ilman alkoholiolionn.	Alkoholiolionn.	Yht.
Valtatiet	2	0	2	1	0	1	0	0	0	3	0	3
Kantatiet	27	3	30	5	1	6	1	0	1	33	4	37
Seututiet	3	2	5	0	0	0	2	0	2	5	2	7
Yhdystiet	35	6	41	9	0	9	2	0	2	46	6	52
Kadut ja yksityistiet	21	3	24	3	0	3	0	0	0	24	3	27
Yhteensä	88	14	102	18	1	19	5	0	5	111	15	126

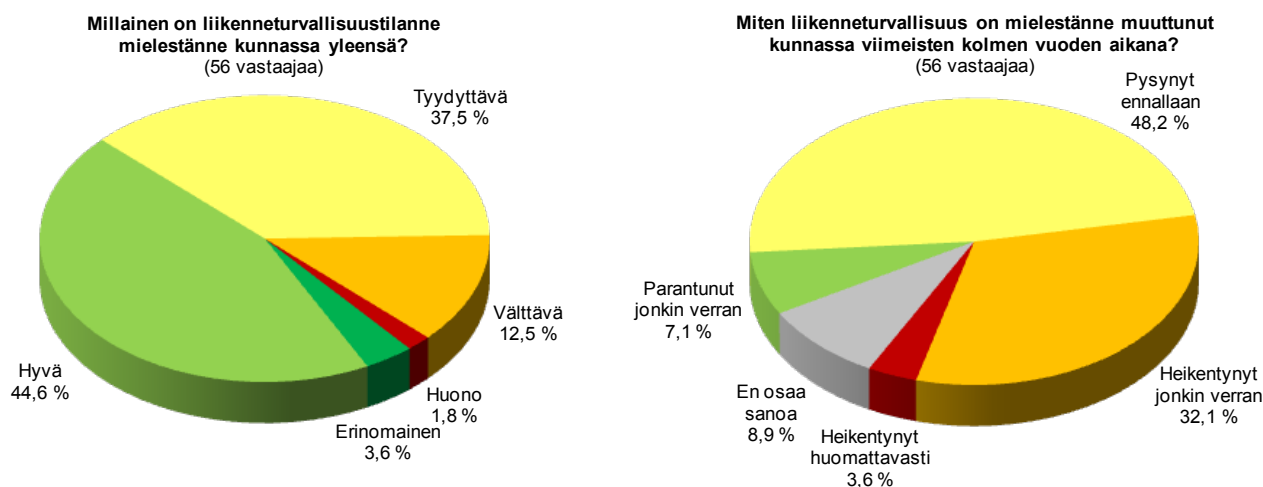
3.3 Liikenneilmapiiiri ja -asennekysely

Vieremällä toteutettiin asukkaille suunnattu liikenneilmapiiiriä ja liikenneasenteita kartoittava kysely syksyllä 2010. Kyselyyn saatiin yhteensä 56 vastausta. Vastaajista 64 % oli naisia tai tyttöjä ja 36 % miehiä tai poikia. Vastaajien keski-ikä oli 38,2 vuotta ja suurin osa vastaajista oli aikuisia (Kuva 3).

Hieman alle puolet (45 %) vastaajista oli sitä mieltä, että liikenneturvallisuuksustilanne Vieremällä on hyvä ja noin 38 % piti tilannetta tyydyttävänä. Välttäväksi liikenneturvallisuuksustilanteen koki noin 13 % vastaajista. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että liikenneturvallisuuksustilanne on pysynyt ennallaan viimeisen kolmen vuoden aikana ja 32 % koki heikentyneen jonkin verran. Noin 7 % vastaajista koki tilanteen parantuneen jonkin verran. (Kuva 4)

Kuva 3. Kyselyyn vastanneet ikäluokittain.

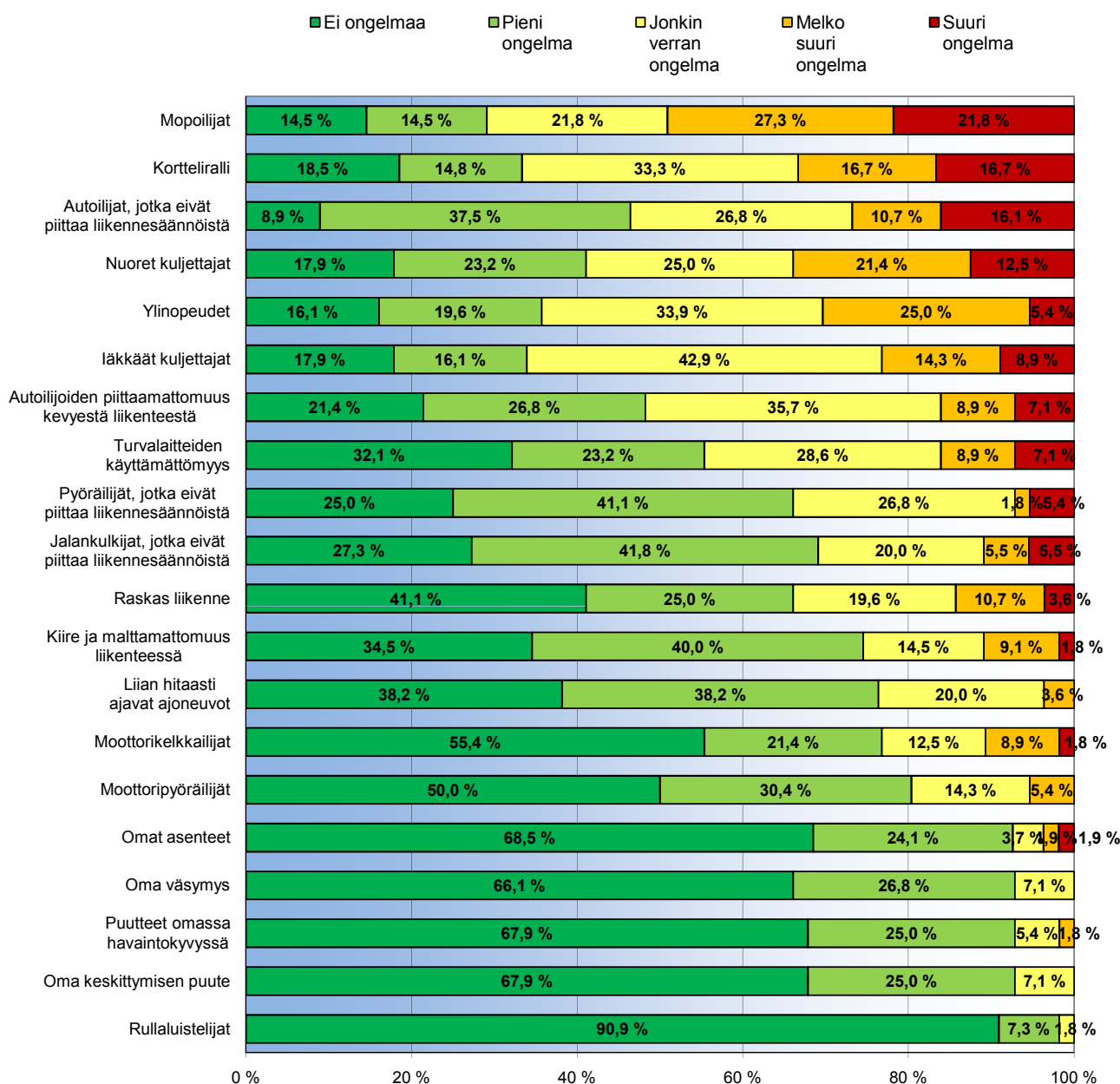

Kuva 4. Liikenneturvallisuuksustilanne Vieremällä asukaskyselyn mukaan.

Vastaajat pitivät Vieremän suurimpina liikenneturvallisuusongelmina mopoilijoita, korttelirallia, autoilijoita, jotka eivät piittaa liikennesäännöistä sekä nuoria kuljettajia. Vähiten ongelmallisina asioina pidettiin rullaluistelijoita sekä puutteita omassa keskittymisessä ja havaintokyvyssä sekä omaa väsymystä ja asennetta. (Kuva 5) Työn aikana esiin nousi myös huoli nuorten liikkumisesta traktoreilla. Traktoreilla tullaan kylälle viettämään aikaa ja ajelemaan samaan tapaan kuin mopoilla ja muut kunta-laiset kokevat sen häiriöksi sekä melun että ”turhan” ajelun vuoksi.

Turvavälineistä vastaajat käyttivät eniten lasten turvaistuinta autossa, mopoilla kypärää ja autoilla turvavyötä. Vähiten käytettyjä turvavälineitä olivat nastarenkaat pyörässä, rullaluistelusuojat ja liukuesteet kengissä talvella. Myös pyörän valojen ja pyöräilykypärän käyttöaste on huolestuttavan alhainen. (Kuva 6)

Arvioikaa seuraavia liikennekäyttämiseen liittyviä ongelmia kunnassa omalta kannaltanne

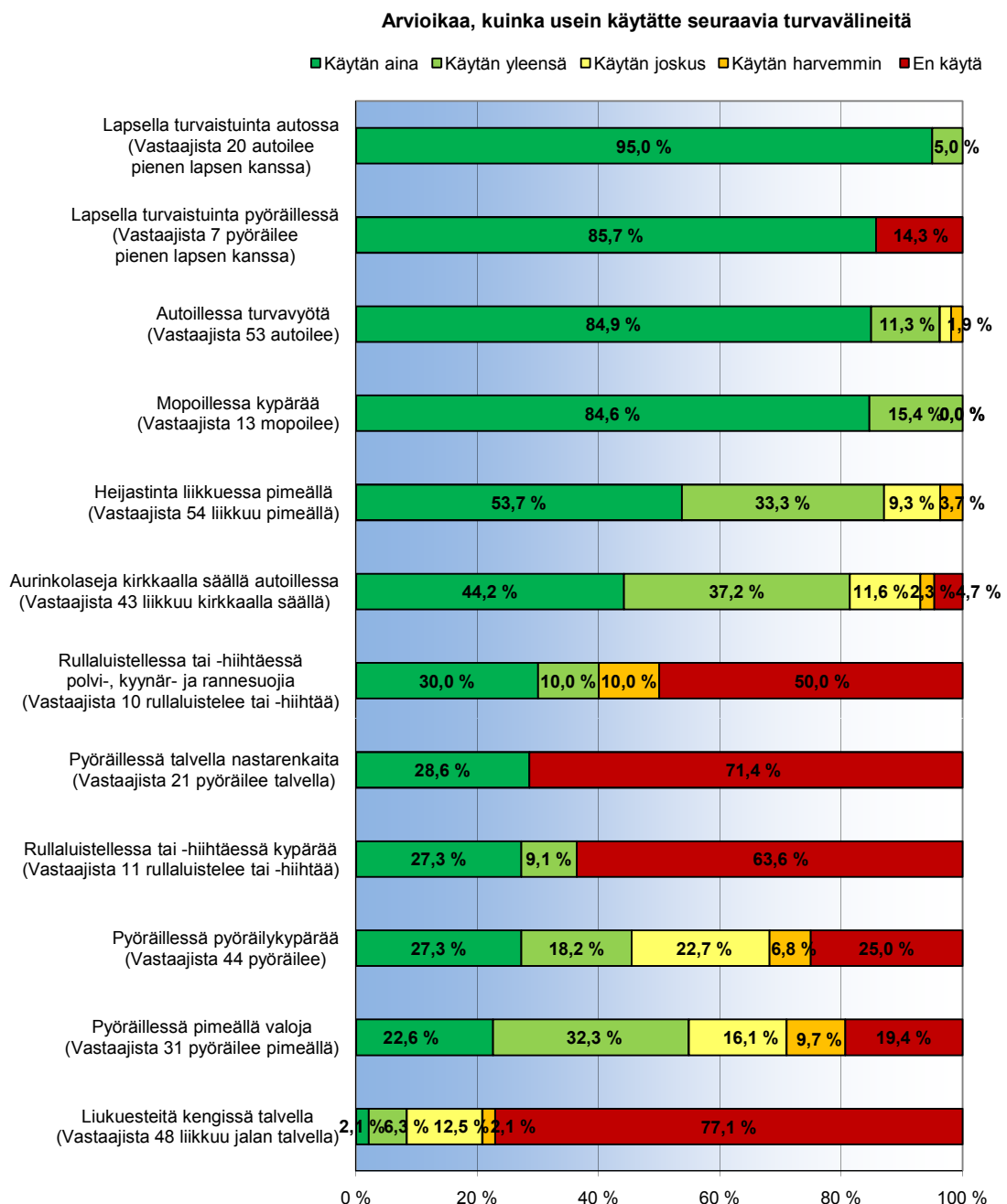

Kuva 5. Liikenneturvallisuusongelmat Vieremällä asukaskyselyn mukaan.

Kyselyssä kysyttiin myös, kuinka liikenneilmapiiriä ja -asenteita vastaajien mielestä voitaisiin parantaa. Mopoilijat tulisi vastaajien mielestä saada kuriin, koska niiden uhkarohkea käytös johtaa vielä vaka-
viin seurauksiin. Mopoilijoille esitettiin järjestettäväksi paikkoja (esim. hiekkamontut), jossa saisi turvalli-
sesti kokeilla rajoja ja kovaa ajamista. Lisäksi pojille
voisi järjestää tuunauskilpailuja ym. Näin mopoili-
jat saisivat toteuttaa mielitekojaan valvonnan alla.
Nuorisolle tulisi myös opettaa turvallista liikkumista

sekä jalankulkijoiden huomioimista ja lisätä yleistä
liikennekasvatusta. Sekä yleistä liikennevalvontaa
että ikääntyneiden ajokyvyn seurantaa tulisi lisätä ja
vanhempien vastuuta korostaa.

Vapaamuotoisissa vastauksissa nousi esille syrjäi-
sempien teiden ja katujen huono kunto, kevyen lii-
kenteen väylän puuttuminen Vieremältä lisaalmeen
sekä liikennesääntöjen noudattamattomuus ja puut-
teet vilkun käytössä.

Kuva 6. Vieremän asukkaiden turvavälineiden käyttö asukaskyselyn mukaan.

4 Liikenneturvallisuustavoitteet

4.1 Tavoiteasettelun taustaa

Liikenneturvallisuustilanteen kehitykselle asetettavat määrälliset tavoitteet asetettiin seudullisesti ja ne johdettiin valtakunnallisista sekä entisen Itä-Suomen läänin tavoitteista. Valtakunnallista liikenneturvallisuussuunnitelmaa ollaan parhaillaan uusimassa ja se valmistuu vuoden 2011 aikana. Suunnitelman taustaraportti valmistui vuonna 2010. Toiminnalliset tavoitteet asetettiin nykytila-analyysin sekä alueen erityispiirteiden pohjalta ohjausryhmässä ja niissä otettiin huomioon valtakunnallisessa ja alueellisessa kehityksessä viime vuosina tapahtuneet muutokset ja painotukset. Toiminnallisia tavoitteita tarkennettiin edelleen hallintokuntaakohtaisiksi liikenneturvallisuustyön teemoiksi, jotka on esitetty luvussa 6.

4.1.1 Valtakunnalliset tavoitteet

Suomen liikenneturvallisuustyötä ohjaavana periaatteena on vuodesta 2001 lähtien ollut tieliikenteen turvallisuusvisio: **Liikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.**

Valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma 2011–2014 on tällä hetkellä luonnosvaiheessa (luonnos 21.4.2011). Suunnitelma toteuttaa tieliikenteen turvallisuuden jatkuvaa myönteistä kehitystä turvallisuusvision hengessä. Euroopan unionin komission vuosia 2011–2020 koskevan liikenneturvallisuusohjelman tavoite tieliikennekuolemien puolittamisesta vuoteen 2020 mennessä otetaan huomioon kiristämällä Suomen tavoitetta ja tehostamalla toimenpiteitä.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteena on jatkuva liikenneturvallisuuden parantuminen siten, että

- vuonna 2014 tieliikennekuolemia on enintään 216 eli enintään 39 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikennekuolemia on enintään 135 eli enintään 24 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 5700.

Tavoitteena on siten, että vuonna 2014 tieliikennekuolemien määrä on 54 nykyistä (vuoden 2010 ennakkotieto 270) määrää pienempi ja että vuonna 2020 tieliikennekuolemia on 135 eli puolet nykyistä vähemmän. Tämä merkitsee keskimäärin 13–14 tieliikennekuolemaa vähemmän vuosittain vuoden 2020 loppuun mennessä.

Asukaslukuun suhteutettuna tavoite merkitsee sitä, että suunnitelmakauden 2011–2014 aikana Suomi saavuttaa johtavan liikenneturvallisuusmaan Ruotsin vuoden 2009 turvallisuustason (39 tieliikennekuolemaa/milj. asukasta).

Loukkaantumisten määrää koskeva tavoite vastaa hieman yli 25 %:n vähenemää vuodesta 2010 (ennakkotieto 7 661) ja merkitsee keskimäärin 196 loukkaantumista vähemmän vuosittain.

Nuorten ja iäkkäiden liikenneturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, koska heidän onnettomuusriskinsä on korkea. Tavoitteena on, että heidän turvallisuustasonsa lähenee keskimääräistä tasoa.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on esitetyt keskeiset suunnitelmaa tukevat strategiset linjaukset sekä seuraavat kuusi keskeistä toimenpidettä vuosille 2011–2014. Suunnitelmaluonnoksessa jokaiselle toimelle on kirjattu lisäksi vastuutaho(t) ja etenemispolku.

AJOKUNTO

1. Rattijuopumuksen vähentäminen

A) Alkolukko säädetään pakolliseksi rattijuopumuksesta. Lisäksi alkolukko säädetään pakolliseksi julkisissa kuljetustilauksissa sekä ammattimaisessa liikenteessä.

B) Kehitetään rattijuopumusvalvontaa ja tehostetaan liikenneraittiuskampanjointia.

C) Panostetaan rattijuopumuksesta kiinnijääneiden hoito- ja tukitoimiin.

2. Ajoterveyden arviointi

A) Ajoterveyden ja ajokunnon arviointia kehitetään.

B) Liikennelääketieteen opetus lääkäreiden peruskoulutuksessa kartoitetaan. Yliopistot ottavat kartoituksen tulokset huomioon lääketieteen lisensiaatin tutkinnon opetustavoitteita kehitettäessä.

C) Ammattikuljettajien työterveyshuoltoa kehitetään

LIIKENNEKÄYTTÄYTYMINEN

3. Nopeusrajoitusten noudattaminen ja turvalaitteiden käyttö

- A) Ylinopeuksiin puuttumista tiukennetaan.
- B) Lisätään tietämystä turvalaitteiden (turvavöiden, suojakypärien, lasten turvaistuinten, heijastimien) suojaavasta vaikutuksesta ja niiden oikeasta käytöstä.
- C) Turvalaitteiden käyttämättömyys otetaan huomioon ajokieltoon johtavien toistuvien rikkomusten laskennassa.

4. Nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen

- A) Osana elinikäistä liikennekasvatusta liikenneasioiden käsittely perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa turvataan opetussuunnitelman perusteita uudistettaessa ja opettajien täydennyskoulutuksessa.
- B) Parannetaan nuorten mahdollisuuksia ottaa kantaa ja osallistua turvallisuuden edistämiseen kehittämällä vertaistoimintaa yhteistyössä nuorisoyhteisöjen ja kuntien nuorisotyön kanssa.
- C) Rikkomusten seuraamuksena uusille kuljettajille otetaan käyttöön ajoneuvoon asennettavia ajotavan seurantalaitteita ("mustalaatikko").
- D) Poliisin ajokieltoasian käsittelyyn liittyvää puhutelmamenettelyä kehitetään siten, että rikkomukseen syyllistyneen uuden kuljettajan puhutteluun kehitetään yhtenäinen sisältörunko ja mahdollisesti vähimmäiskesto.
- E) Parannetaan mopoilijoiden turvallisuutta.

TAAJAMIEN LIIKENNETURVALLISUUDEN KEHITTÄMINEN

5. Taajamaliikenteen rauhoittaminen

- A) Parannetaan ja selkeytetään liittymä- ja suojatiejärjestelyjä ja käytetään rakenteellisia ratkaisuja siten, että ajonopeudet saadaan turvallisiksi myös jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kannalta.
- B) Kehitetään ja lisätään taajamaliikenteen automaattista valvontaa ja mahdollistetaan kuntien osallistuminen valvontatyöhön.

MAANTEIDEN TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN

6. Päätiekuolemien torjunta

- A) Tehdään uudentyypisten edullisten keskikaideratkaisujen kokeiluja ja käynnistetään pääteiden keskikaideohjelma.
- B) Parannetaan talvihoidon laadunvalvontaa ja ajantasaista liikenneinformaatiota.
- C) Kunnostetaan vilkasliikenteisten teiden reunakaitteita.
- D) Selkeytetään moottoriteliittymiä.
- E) Nopeusrajoitukset määritellään tukemaan liikku-
misympäristön turvallisuutta.
- F) Tieliiikenteen automaattista valvontaa kehitetään ja lisätään siten, että vuonna 2015 automaattivalvonnan piirissä on yhteensä vähintään 4000 tiekilometriä.

4.1.2 Entisen Itä-Suomen läänin tavoitteet

Entisen Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuunnitelma on laadittu ajalle 2007-2011 ja on siten edelleen voimassa aluehallintouudistuksesta huolimatta. Suunnitelman tavoitteeksi on kirjattu: "liikennekuolemia on vuonna 2011 enintään 35 ja loukkaantumisia enintään 500".

Suunnitelmassa liikenneturvallisuuksuustyölle on esitetty seuraavat tavoitteet:

1. Pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen
2. Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien vähentäminen asutuskeskuksissa
3. Nopeuksien hillitseminen
4. Päihdeonnettomuuksien vähentäminen
5. Ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentäminen
6. Onnettomuuksien seurausten lieventäminen
7. Vesi- ja maastoliikenteen onnettomuuksien vähentäminen.

Kunkin tavoitteen saavuttamiseksi on esitetty toimenpiteet. Myös Itä-Suomen uuden liikenneturvallisuuksuunnitelman laatiminen käynnistynyt Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuustyöryhmän toimesta ja se valmistuu vuoden 2011 aikana.

4.2 Ylä-Savon seudun liikenneturvallisuustavoitteet

4.2.1 Määrälliset tavoitteet

Liikenneturvallisuustavoitteet asetettiin seudullisesti. Ylä-Savon seudulla kuolee nykytilanteessa keskimäärin 4,8 ja loukkaantuu 64 henkilöä vuodessa (keskiarvo vuosilta 2005-2009). Määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin valtakunnan mukaisesti nollavisio: **Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.** Muita määrällisiä tavoitteita ei asetettu, mutta kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä seurataan vuosittain sekä seutu- että kuntatasolla.

4.2.2 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet asetettiin nykytilan selvityksessä esille nousseiden ongelmien pohjalta varmistaen, että ne ovat linjassa myös valtakunnallisten ja entisen läänin tavoitteiden kanssa. Asetetut tavoitteet ohjasivat suunnitelmassa esitettyjen liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden sekä liikenneturvallisuustyön toimenpiteiden suunnittelua. Toiminnalliset tavoitteet tarkistetaan noin kolmen vuoden välein.

Toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet:

- Aloitetaan tai jatketaan kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien toiminta ja liikenneturvallisuustilanteen seuranta ryhmässä.
- Hillitään ylinopeuksia tukemalla nopeusrajoituksia sekä rakenteellisin että asennekasvatuksen keinoin.
- Parannetaan lähiliikkumisympäristöjen turvallisuutta (omatoimisen liikumisen turvaaminen).
- Parannetaan koulureittien ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuutta.
- Lisätään liikenneturvallisuusyhteistyötä.
- Parannetaan rautateiden tasoristeysten turvallisuutta sekä Savon radalla että Iisalmi-Ylivieska-radalla.
- Tuetaan ja kannustetaan turvavälineiden käyttöön.

5 Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet

5.1 Seudulle yhteiset periaatteet

Työn aikana määriteltiin Ylä-Savon seudun kunnille yhteiset liikenneturvallisuus- ja esteettömyysperiaatteet ohjaamaan sekä yksittäisten toimenpiteiden muodostamista että määrittelemään toimintalinjoja koskien esim. asuinalueiden nopeusrajoitusjärjestelmiä. Seuraavassa on esitetty asiakohdittain määriteltujen periaatteiden sisältö. Niiden soveltaminen käytäntöön konkreettiseksi yksittäiseksi kohteeksi tapahtuu kunnan ja osin ELY-keskuksen päivittäisen ja vuosittaisen pienten toimenpiteiden suunnittelun ja mm. alueurakoiden kautta.

5.1.1 Liikenneturvallisuussuunnittelu

Nopeusrajoitusjärjestelmä

Seudun taajamissa on nykyisin voimassa pääosin aluenopeusrajoitus 40 km/h. Viime aikoina on kuitenkin yhä useammassa kunnassa ja kaupungissa siirrytty käyttämään varsinkin asuinalueilla, mutta paikoin myös taajamien pääkaduilla 30 km/h nopeusrajoitusta. Rajoitukset tulee kuitenkin kokea ymmärrettäviksi, nopeusrajoitusjärjestelmän tulee olla selkeä ja liikenneympäristön tulee tukea nopeusrajoituksia. Nopeustasoja alentamalla olisi mahdollista selkeästi parantaa liikenneturvallisuutta; esim. törmäystilanteissa em. nopeuksien ero on suuri.

Asuinalueiden aluenopeusrajoitukset esitetään jatkossa muutettavaksi 30 km/h:iin. Muutamilla alueilla ko. nopeusrajoitus on jo nykyisin käytössä, joten periaatteen laajentaminen koko seudulle yhtenäistää ja selkeyttää käytäntöjä. Aikataulu rajoitusten asettamiselle päätetään erikseen kunnissa ja kaupunkeissa.

Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt

Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt ovat osin vielä sekavia. Asuinalueilla olevien tonttikatujen liittymät esitetään muutettaviksi tasa-arvoisiksi (ajonopeuksien hillitsemiseksi). Erityiskohteissa voidaan kuitenkin esim. näkemäsyistä käyttää kolmioita. Pääkadut säilytetään etuajo-oikeutettuina kokoojakatuihin ja kokoojakadut tonttikatuihin nähden. Jotta väistämisvelvollisuuskäytäntöjä noudatetaan, tulee niiden olla selkeitä, ymmärrettäviä ja johdonmukaisia.

Hidasteiden käyttöperiaatteet

Hidasteiden käytöllä tulee pyrkiä tukemaan nopeusrajoitusten noudattamista ja niiden ymmärrettävyyttä. Hidasteilla voidaan myös viestiä esim. taajama-alueelle tulosta ("taajamaportti") ja laajemmin liikkumis ympäristön luonteesta.

Hidasteita, erityisesti korotettuja suojateitä ja liittymiä esitetään käytettäväksi koulureiteillä ja koulujen lähiympäristöissä sekä vilkkaissa kevyen liikenteen ylityspaikoissa, joissa on tarpeen hillitä ajonopeuksia ja turvata kevyen liikenteen ylityksiä. Joukkoliikennereiteillä esitetään käytettäväksi loivapiirteisiä hidastetyssyjä. Korotuksille ja työssyille vaihtoehtoisina ratkaisuna voidaan käyttää myös keskisaa-rekkeellisiä suojateitä, kavennuksia, sivusiirtymiä ym., mikäli työssyjen käyttö ei esim. melusta, tärinästä tai kohteen liikennemäärästä johtuen ole mahdollista.

Hidasteiden käytössä tulee ottaa huomioon tien/kadun luonne (tontti-, kokooja- ja pääkadut ym.). Mitä vilkkaampi kohde on, sitä tarkemmin tulee selvittää hidastetyypin soveltuvuutta. Hidastetyypin valinnalla on myös suuri merkitys sen ajettavuudelle ja tätä kautta hyväksyttävyydelle.

Nopeusrajoitusten ajoratamaalaukset

Nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia esitetään käytettäväksi erityiskohteissa kuten koulujen ja päiväkotien ympäristöissä sekä paikoissa, joissa halutaan muuten kiinnittää huomiota nopeusrajoitukseen (nopeusrajoitusten muutoskohdat, taajama-/asuinalueelle saapuminen, taajaman kokoojakadut sekä pääväylät/taajamatiet).

Suojateiden havaittavuus

Suojateiden havaittavuuden parantaminen on tärkeää suojateiden liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keinona esitetään tehostevarsien asentamista tärkeimpien suojateiden liikenteenjakajiin ja suoja-
tiemerkkeihin. Myös suojatiemaalausten kunnossapitäminen on havaittavuuden kannalta tärkeää.

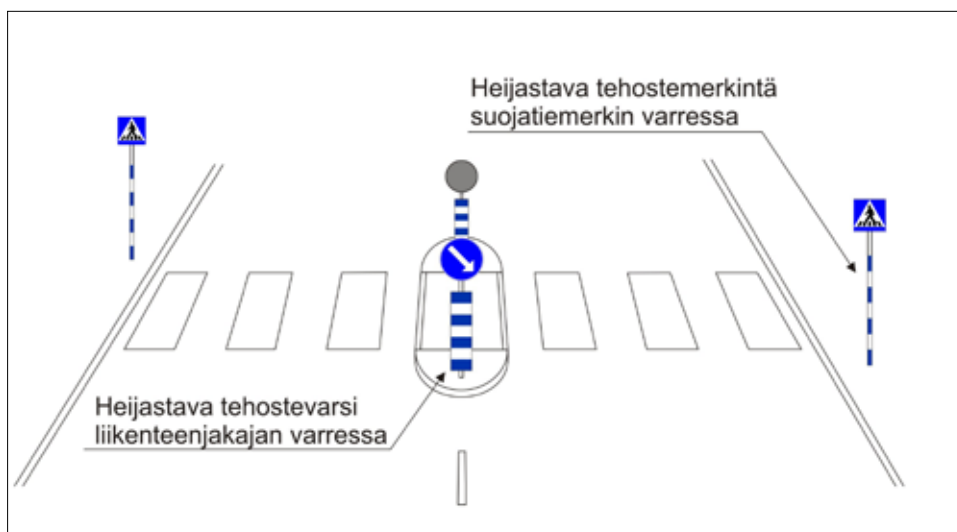
Tehostevarsia esitetään käytettäväksi lisäksi maanteiden liittymien keskisaarekkeissa olevissa liikenteenjakajissa.

Yksityistieliittymien näkemäraivaukset maanteiden varsilla sekä ratojen tasoristeyksissä

Maanteiden yksityistieliittymien näkemäraivausten teko kuuluu tienhoitokuntien vastuulle. Kuntien tulee tiedottaa asiasta tienhoitokuntia sekä lähettää ohjekuvat näkemäraivausten tekemisestä (samalla, kun kunnat tiedottavat tienhoitokuntia muista asioista) (Kuva 8).

Rautateiden tasoristeysten osalta tulee huomioida, että rata-alueella ja radan suoja-alueella* on radanpitäjällä oikeus poistaa näkemäesteet. Tienhoitokunnat voivat halutessaan itse huolehtia näkemäraivauksista vain radanpitäjän osoituksen mukaan. Jotta näkemä tasoristeyksessä olisi hyvä, on 8 metrin päässä lähimmästä kiskosta nähtävä 6 kertaa radan suurimman sallitun nopeuden verran molemmille sivuille. Esimerkiksi jos junan nopeus on 140 km/h, mikä on junien suurin sallittu nopeus tasoristeyksessä, näkemän on oltava noin 840 metriä molempiin suuntiin. Lähde: Liikennevirasto, Rautatieosasto.

*Suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-aluetta ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi. Lähde: Ratalaki 110/2007.

Kuva 7. Esimerkkikuva tehostevarsien käyttämisestä liikenteenjakajissa ja suoja-
tiemerkkien varsissa.

Mopoilu kevyen liikenteen väylillä

Mopoilun sallimisessa/kieltämisessä kevyen liikenteen väylillä tulee pyrkiä selkeyteen ja jatkuvuuteen vähintään kuntatasolla, mieluummin koko Ylä-Savon seutua koskien. Lähtökohtaisesti taajama-alueella mopoilu kielletään kevyen liikenteen väylillä, mikäli tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h. Mikäli tien nopeusrajoitus on 60 km/h tai sen yli on mopoilun salliminen kevyen liikenteen väylillä harkittava tapauskohtaisesti. Mopoilun kieltäminen ei edellytä erillisten lisäkilpien asentamista (mopoilu kevyen liikenteen väylillä on kielletty, mikäli sitä ei ole erikseen tekstillisellä lisäkilvellä sallittu)

Lapsia-liikennemerkkien tarkistaminen

Lapsia-liikennemerkkien käyttö ei ole kunnissa yhtenäistä. Lähtökohtaisesti lapsia-liikennemerkkiä tulee käyttää kohteissa, joissa liikkuu tavallista runsaammin lapsia (erityisesti koulut, leikkipaikat). Kaupungin alueelle esitetään liikennemerkin käytön tarkistamista koko tie- ja katuverkolla. Päiväkotien ja muiden hoitoyksiköiden ympäristöissä käytetään merkkiä, mikäli liikennemäärät ja -järjestelyt sekä yksikön toiminta sitä erityisesti edellyttävät. Tarpeetomat merkit tulee poistaa tai peittää mm. kesälomien ajaksi.

Kuva: Liikenneturva.

Maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen sekä hajarakentamisen hallinta

Kaavojen laatimisvaiheessa sekä uusien maankäyttöhankkeiden suunnittelun yhteydessä tulee maankäytön suunnittelu sovittaa vuorovaikuttavasti yhteen liikennesuunnittelun kanssa, varmistaa ratkaisujen liikenneturvallisuusvaikutukset sekä laajemmin myös vaikutukset liikkumis- ja kuljetustarpeisiin, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteisiin sekä ko. kulkumuotojen houkuttelevuuden parantamiseen. Tarkistuslistoja on esitetty mm. ympäristöministeriön julkaisuissa. Yhteistyötä kuntien ja ELY-keskuksen välillä tulee lisätä kaavojen valmisteluvaiheessa kaavojen mahdollisimman sujuvan etenemisen varmistamiseksi.

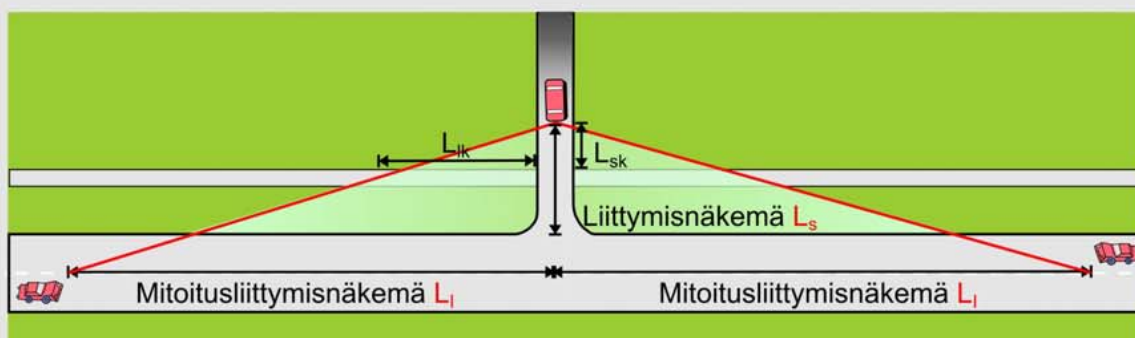
Myös hajarakentamisen hallinnan merkitys korostuu jatkuvasti, koska hallitsematon hajarakentaminen aiheuttaa liikenneturvallisuusongelmia. Kaupungin tulee määritellä yhdessä naapurikuntien ja koko Ylä-Savon seudun kuntien kanssa periaatteet suhtautumisessa hajarakentamiseen sekä tuoda esille jo uusien rakennuslupien myöntämisvaiheessa, että alueelle ei tulla järjestämään esim. kevyen liikenteen väyliä tai valaistusta.

Koulujen jättöliikennejärjestelyjen kehittäminen

Koulujen jättöliikennejärjestelyjä tulee kehittää järjestelmällisesti selkein periaattein. Jättöliikenteen ja jättöliikennelenkin selkeä erottelu koulun piha-alueesta, peruuttamistarpeen poistaminen, selkeät kevyen liikenteen yhteydet sekä pysäköintipaikkojen sijoittaminen jättöliikenteestä ja piha-alueesta erottettuna ovat lähtökohtia, jotka tulee ottaa koulujen pihajärjestelyjä suunniteltaessa huomioon.

Liittymisnäkemä sivutien suunnassa L_s (m)

	normaali	poikkeuksellinen
tulosuunnalla käärikolmio		
• maaseudulla	20 m	15 m
• taajamassa	15 m	10 m
tulosuunnalla on STOP-merkki tai liittymä on vähäliikenteisen yksityisen tien liittymä	10 m	6 m
tontti- tai maatalousliittymä	6 m	

Mitoitus- Nopeus

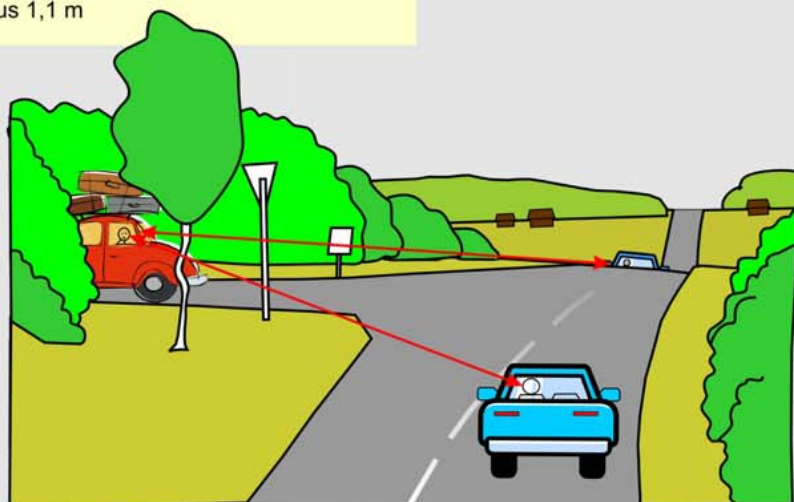
Mitoitusliittymisnäkemän vähimmäisarvo L_i (m)

Km/h	normaali	poikkeuksellinen
≤30	60	40
40	80	60
50	105	80
60	130	100
70	160	120
80	200	150
90	230	190
100	270	240

Silmäpisteen korkeus 1,1 m

Näkemien vähimmäisarvot kevytliikenneväylän kohdalla

- $L_{sk} \geq 10$ m, poikkeuksellisesti 6 m
- $L_{ik} \geq 20$ m

Kuva 8. Yksityistieliittymien mitoitusnäkemät (lähde: Yksityisteiden liittymät maanteihin, Lupa-asioiden käsittely, Tiehallinto 2007).

5.1.2 Esteettömyys

Kunnan esteettömyysvastaavan nimeäminen

Esteettömyysvastaavan tehtävänä on esteettömyystyön koordinointi kunnassa, kouluttautuminen sekä osallistuminen liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaan. Esteettömyysvastaava voi osallistua myös mahdollisesti järjestettäviin seudullisiin kokoontumisiin, joissa vaihdetaan tietoa ja kokemuksia. Esteettömyysvastaava vastaa esteettömyystietämyksen lisäämisestä kunnassa sekä vaikuttaa osaltaan siihen, ettei erityisesti julkisten tilojen sekä tie- ja katuverkon suunnittelussa tehdä enää uutta, esteellistä ympäristöä. Lisäksi esteettömyysvastaavan tulisi selvittää mahdollisuudet erilaisten liikkumista helpottavien apuvälineiden lainaamiseen kunnasta.

Esteettömyyden huomioiminen liikkeiden sisäänkäynneissä ja sisätiloissa sekä ulkomailonnan pelisäännöt

Esteettömyyden huomioimiseksi informoidaan ja lisätään yhteistyötä liikkeenharjoittajien kanssa. Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä järjestää yhteistyössä esimerkiksi vammais- ja vanhusneuvostojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa tilaisuuden, jossa käydään läpi ongelmia liikkumisesteisten näkökulmasta sekä annetaan vinkkejä edullisiksi parantamishetkiksi liikkeenharjoittajille. Käsiteltäviä asioita ovat mm. erilaiset sisäänkäyntiratkaisut, kuten toimiva luiska ja soittokeho kalliiden automaattiovien sijaan, sisätilojen mitoitus myös pyörätuolilla liikkujille, ulkomailonsten sijoittelu ja ulkotulien käyttö (ks. seuraava kappale), pysäköintialueiden selkeän jäsentelyn merkitys liikkumisesteisten ja liikenneturvallisuuden kannalta sekä invapysäköintipaikkojen (2 paikkaa/P-alue) riittävyys ja sijainti. Tilaisuudessa markkinoidaan esteettömyyttä liikkeenharjoittajille kilpailu- ja imagoetuna. Esteettömyyden huomioon ottaminen ja puutteiden korjaaminen lisää asiakkaiden määrää ja kohentaa yrityksen mainetta.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (167 § 2 mom) todetaan, että ”Kunnan määräämä viranomainen valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset. Kevyen liikenteen väylät tulee säilyttää liikkumisle esteettöminä ja turvallisina.” Kadulle pystytettä-

vät ns. A-mainoskyltit eivät saa siten estää vapaa- ta kulkua jalkakäytävällä. Esimerkiksi pyörätuolilla kääntymiseen tarvitaan tilaa halkaisijaltaan noin 1,5 metrin ympyrän verran ja kahden pyörätuolin kohtaaminen vie tilaa noin 1,8 metriä. Pohjois-Savon pelastuslaitos on kieltänyt myös ulkotulien polttamisen katualueella, kevyen liikenteen ja jalankulkuväylillä sekä muilla yleiselle liikenteelle varatuilla alueilla. Kielto perustuu pelastuslain yleiseen huolellisuusvaatimukseen. jalkakäytävillä ja torialueilla sijaitsevat ulkotulet aiheuttavat riskin erityisesti näkövammaisille.

Reunakivien järjestelmällinen madaltaminen

Keskustaajaman keskeisimpien kevyen liikenteen reittien suojateiden reunakivet madalletaan järjestelmällisesti 0-3 cm:n korkuiksi. Työ tehdään suunnitelmallisesti kunnan ja Pohjois-Savon ELY:n resurssien puitteissa.

Eläkeläis- ja vammaisneuvostojen tietämyksen hyödyntäminen

Eläkeläis- ja vammaisneuvostojen edustajat ja/tai avustajat otetaan mukaan sekä julkisten tilojen että tie- ja katuverkon suunnitteluhankkeisiin. Lisäksi huomioidaan suunnittelun esteettömyysohjeet. Näin varmistetaan, ettei tehdä enää uutta esteellistä ympäristöä.

Kunnossapidon tehostaminen

Käydään urakoitsijoiden kanssa läpi talvihoidon laatuvaatimukset ja hiekoitusperiaatteet sekä niiden toteutuminen keskustaajaman kevyen liikenteen väylillä (erityisesti kevyen liikenteen laatuikäytävät). Tarvittaessa tarkennetaan ohjeistusta tai määritellään erityisiä täsmähoitokohteita. Kiuruvedellä esteettömyyskierröksellä esiin nousseet kohteet olivat terveyskeskuksen piha, Puistolän päiväkodin edusta Niemistenkadulla sekä Nivankadun ja Niemistenkadun liittymä.

Levähdysmahdollisuuksien tarjoaminen kevyen liikenteen reiteillä

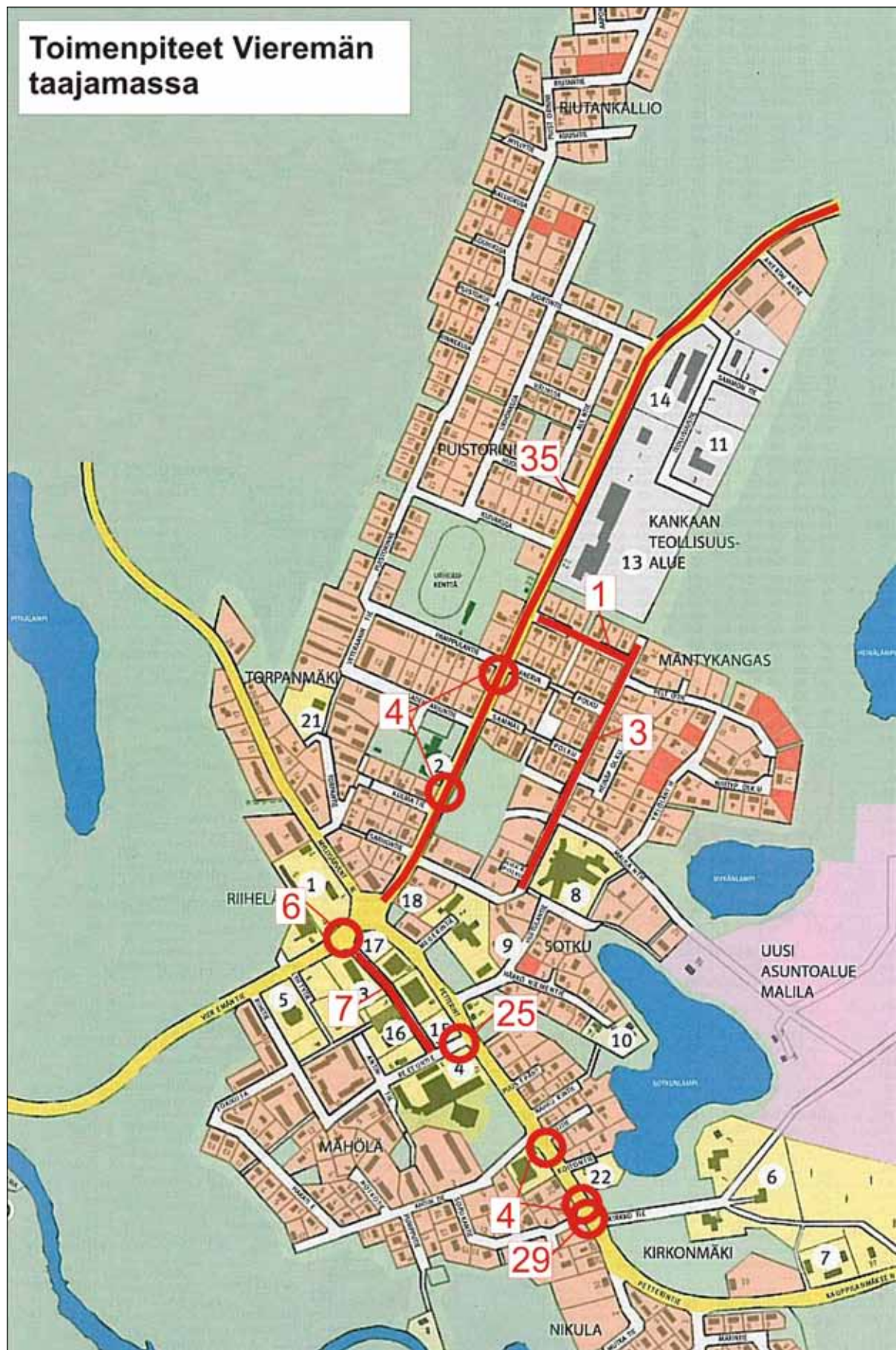
Keskeisimmilla kevyen liikenteen reiteillä tulisi olla riittävästi levähdyspenkkejä. Levähdysmahdollisuudet parantavat omatoimista liikkumista erityisesti reiteillä, joilla liikkuu paljon ikääntyneitä sekä liikkumisesteisiä. Myös suuret korkeuserot lisäävät levähdyspenkkien tarvetta. Levähdyspenkkien riittävyys tarkistetaan kaupungin alueella tienpitäjien toimesta ja levähdyspenkkejä lisätään tarpeen mukaan. Ensijaisina kohteina ovat kevyen liikenteen laatukäytävät ja ikääntyneiden käyttämät reitit.

5.2 Liikenneympäristön toimenpiteet

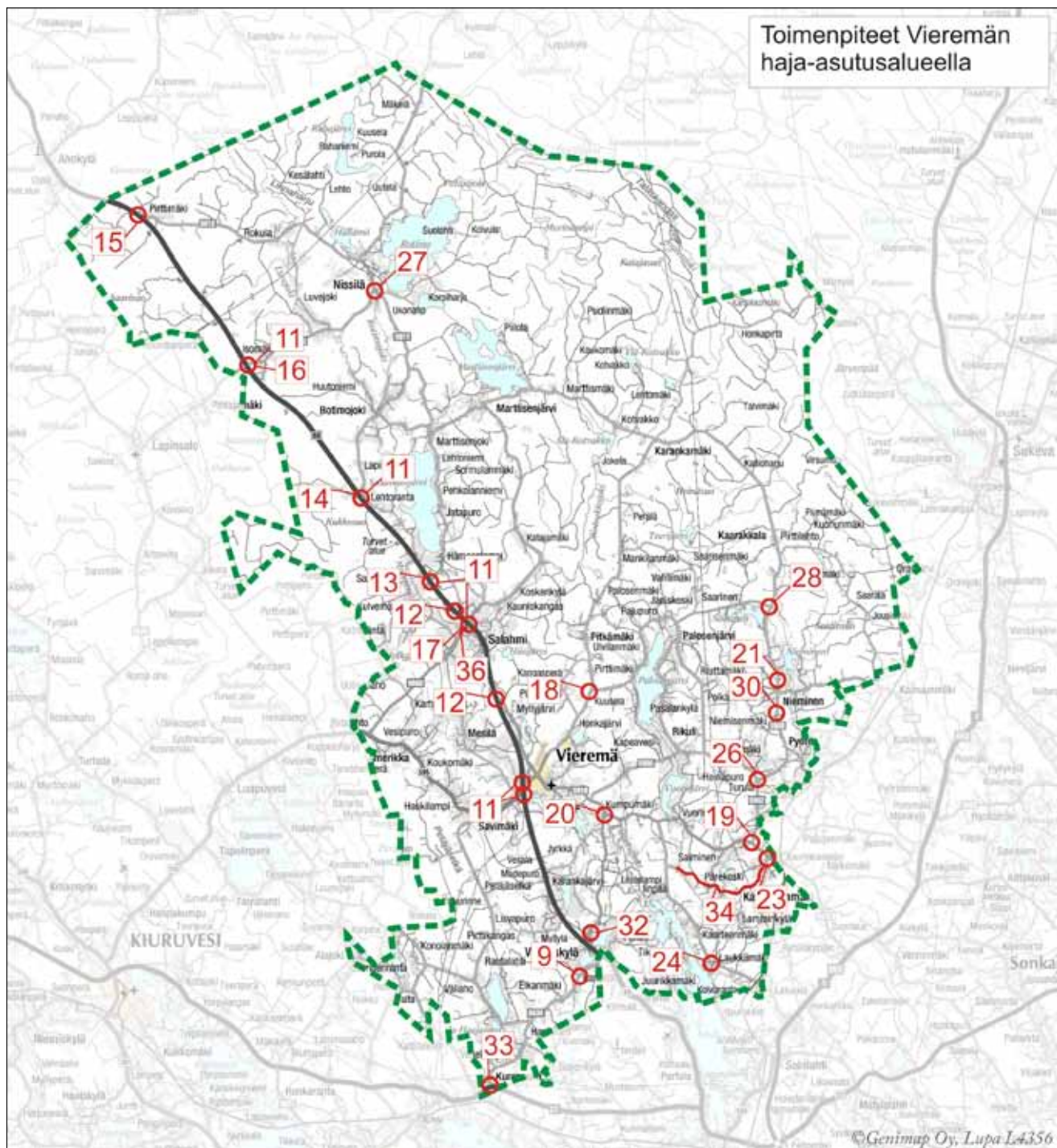
Vieremän liikenneympäristön parantamistoimenpiteet on suunniteltu vuonna 2008 laaditussa päivitystyössä. Kokonaisvaltaisen liikenneturvallisuustyön toteutumisen seurannan helpottamiseksi aikaisemmin laaditut liikenneympäristön toimenpidekartat ja -taulukot on koottu tähän lukuun. Toimenpidekartat on esitetty alla ja toimenpideluettelo, jossa on vastaava numerointi, on liitteenä 3.

Kuva: Liikenneturva.

Kuva 9. Vieremän taajaman toimenpiteet.

Kuva 10. Vieremän haja-asutusalueen toimenpiteet.

6 Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma

6.1 Yleistä

Suunnitelman yhteydessä laadittiin jokaiselle hallintokunnalle liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat. Suunnitelmien laatimista ohjattiin konsultin toimesta kahdessa seudullisessa työpaja-tilaisuudessa, joissa tehtiin myös ryhmitöitä ja pohdittiin kuntien liikenneturvallisuustyön nykytilaa ja kehittämistarpeita. Työn yhteydessä tarkistettiin kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien kokoonpanot. Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat laadittiin samanaikaisesti Kiuruveden, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kuntiin.

6.2 Liikenneturvallisuustyöryhmä ja ryhmän toimintamalli

Kunnan liikenneturvallisuustyötä ohjataan ja seurataan liikenneturvallisuustyöryhmässä. Ryhmässä on kaikista hallintokunnista edustaja tai edustajia, jotka vastaavat liikennekasvatustyön organisoinnista omissa hallintokunnissaan. Hallintokuntiin muodostetaan omat alaryhmät, jotka kokoontuvat itsenäisesti tarvittaessa liikennekasvatustyön toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Lisäksi esimerkiksi kouluilla voi olla omat liikenneturvallisuusryhmät, joissa suunnitellaan ja koordinoidaan koulun sisäistä liikenneturvallisuustyötä.

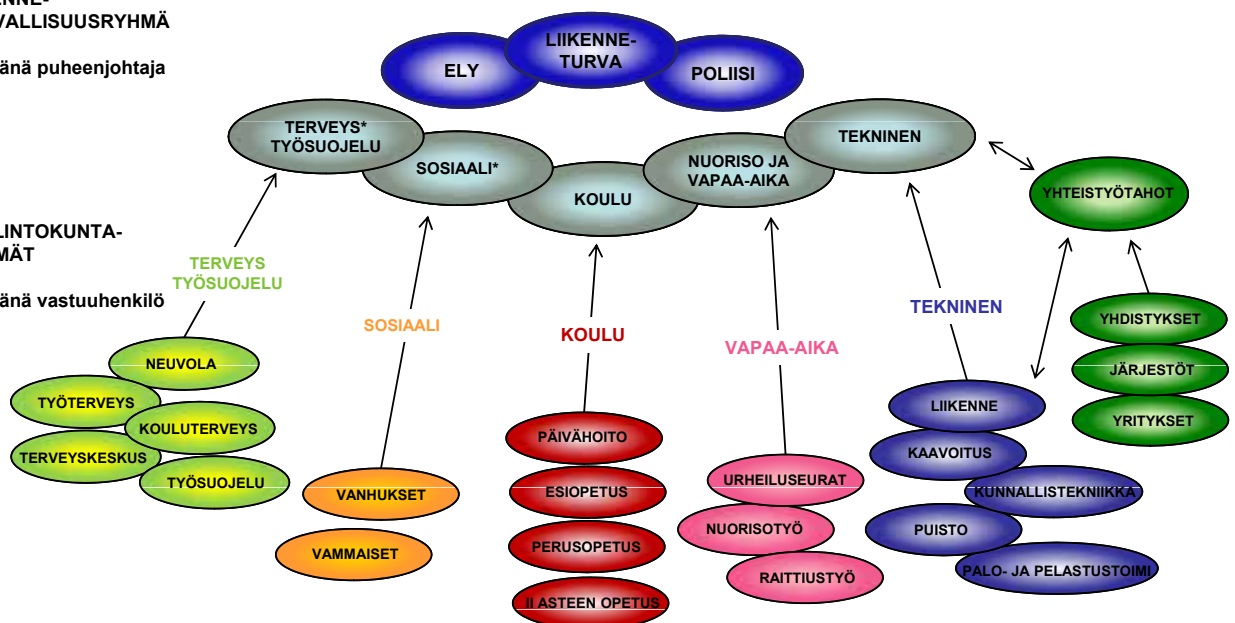
Ryhmän kokoonpano tarkistetaan tarvittaessa vuosittain. Kunnan edustajien lisäksi ryhmien kokouksiin kutsutaan säännöllisesti Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Liikenneturvan, Poliisin sekä muiden yhteistyökumppaneiden edustajat. (Kuva 11)

LIIKENNE- TURVALLISUUSRYHMÄ

Vetäjänä puheenjohtaja

HALLINTOKUNTA- RYHMÄT

Vetäjänä vastuhenkilö

Kuva 11. Liikenneturvallisuustyöryhmä. * Vieremän kunnan sosiaali- ja terveystyöpalvelut tuottaa ja niitä hallinnoi Ylä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä.

Vieremän liikenneturvallisuustyöryhmän kokoonpano:

Kunnan edustajat:

- Ari Hukkanen, kunnanjohtaja, pj
- Erkki Koukkari, maataloussihteeri
- Eija Tolonen-Manninen, kunnansihteeri
- Mikko Kajanus, tekninen johtaja, sihteeri
- Matti Pasanen, kirkonkylän koulun rehtori

Yhteistyökumppanit:

- Tarja Korhonen, Liikenneturva
- Tuula Taskinen, Liikenneturva
- Kalevi Lipponen, ELY-keskus
- Arto Elomaa, Poliisi

Liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja, joka on nimetty ryhmän muodostamisen yhteydessä.

Puheenjohtaja

- vastaa ryhmän koollekutsumisesta ja kokousten järjestämisestä
- välittää tietoa hallintokuntien vastuuhenkilöille sekä sidosryhmille (työryhmän jäsenet) ja
- vastaa ryhmän toiminnan tiedottamisesta sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenet toimivat oman hallintokuntansa tai organisaationsa edustajina ja välittävät tietoa ryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista omassa hallintokunnassa tai organisaatiossa. Hallintokuntakohtaisesti kokoonnutaan käsittelemään kyseisen sektorin asioita työryhmän edustajan johdolla. Ryhmä kokoontuu esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa, tarvittaessa useamminkin.

Ryhmän tehtävät ovat:

- Liikenneturvallisuus- ja kasvatustyön suunnittelu ja vastuun jakaminen hallintokunnille.
- Liikenneturvallisuustyön toimenpiteiden toteutuksen seuranta.
- Toimintasuunnitelmien ylläpito ja päivitys tarpeen mukaan.
- Liikenneturvallisuustilanteen seuranta (mm. liikenneonnettomuudet ja liikenneilmapiiri).
- Ajankohtaisten liikenneturvallisuusasioiden käsittely (mm. aloitteet).
- Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen.
- Tavoitteiden tarkistaminen 2-3 vuoden välein.
- Mahdollisen liikenneturvallisuusteeman valinta.

Liikenneturvallisuustyöryhmän säännöllinen kokoontuminen on olennaista liikenneturvallisuustyön koordinoinnin ja järjestelmällisyyden kannalta. Kokouksissa saadaan käsitys liikenneturvallisuustyön kokonaistilanteesta kunnassa seuraamalla suunnitelmien toteutumista ja keskustelemalla ajankohtaisista asioista. Kokoontuminen on välttämätöntä myös sovittaessa eri toimijoiden yhteisten toimenpiteiden käytännön toteutustavoista. Suunnitelmatyön aikana toimineen ryhmän toimintaa olisikin luonteva jatkaa aktiivisesti heti suunnitelman valmistumisen jälkeen.

6.3 Hallintokuntien toimintasuunnitelmat

6.3.1 Kunnan yhteinen liikenneturvallisuustyön teema

Hallintokuntakohtaisten liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmien laadinnan yhteydessä valittiin kunnan yhteinen liikenneturvallisuustyön teema. Teeman valinnalla pyritään vaikuttamaan tärkeäksi koettuun kohderyhmään tai asiaan sekä tehostamaan hallintokuntien välistä yhteistyötä. Kaikkien hallintokuntien kohdistaessa toimenpiteitä valittuun teemaan, saadaan työhön voimaa ja näkyvyyttä. Teemaan liittyvät toimenpiteet suunnitellaan liikenneturvallisuustyöryhmässä vuosittain.

Kunnan yhteiseksi teemaksi vuodelle 2011 valittiin ”**Asennekasvatus**” ilmapiirikyselyssä esiin nousseiden asioiden vuoksi. Tuleville vuosille valittiin seuraavat teemat:

- Vuosi 2012: Oikeat nopeudet ja liikennekäyttäytyminen
- Vuosi 2013: Ajoneuvojen valot ja merkit sekä turvalaitteet kunnossa ja käytössä
- Vuosi 2014: Työturvallisuus huomioon työpaikoilla ja liikenteessä

6.3.2 Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden liikenneturvallisuustyö käsittää liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden toteuttamisen lisäksi urakoitsijoiden toiminnan valvonnan, liikenneturvallisuuskäytökulmien huomioimisen kaavoituksessa, piha-alueiden liikenneturvallisuuden varmistamisen, yksityistiekuntien neuvonnan sekä oman henkilöstön liikenne- ja työturvallisuuskoulutuksen. Toimenpiteet on esitetty teknisten palveluiden toimintasuunnitelmassa liitteessä 1.

6.3.3 Vapaa-aikapalvelut

Kansalaisopisto ja kulttuuri

Kirjasto järjestää liikenneturvallisuusaiheisia näyttelyitä, materiaalia toivotaan yhteistyökumppaneilta.

Suunnittelun aikana nousivat esiin seuraavat turvallisuuspuutteet, joista keskusteltiin teknisen toimen kanssa:

- Kipinän piha-alue on erittäin kapea, opetustiloihin käynti samasta pihasta, jossa rekat purkavat lastinsa. Parkkipaikkoja on riittämättömästi.
- Kulttuurimäen ulkoilmatapahtumissa autoista aiheutuu meluhaittaa, lisäksi pihassa on nykyään päiväsaikaan rekkaliikennettä. Alueella on yksi parkkipaikka. Toisen merkityn parkkipaikan lisääminen alueelle järjestää piha-aluetta paremmin.
- Nopeusrajoitus alueen 40 km/h jatkaminen hautausmaan risteykseen saakka parantaa Kulttuurimäen risteyksen turvallisuutta.
- Kyläpäivien ja Kohisevan Kokan tapahtumapaikalle Lepokattiin on vuosittain haettu 60 km/h nopeusrajoitus kantatielle 88. Vuosi vuodelta haku on vaikeutunut. ELY-keskuksen toivotaan helpottavan vuosittain samoihin tapahtumiin haettavien rajoitusten hakuprosessia.
- Kirjaston pihaan tulisi saada invapaikka.

Nuorisotoimi

Nuorisotalolla pyritään vaikuttamaan nuorten asenteisiin liikenteessä esim. ehkäisevän päihdetyön viikolla. Lisäksi huomautellaan mopokypärän käytöstä, traktoreiden ylilastista ym.

Aina, kun liikutaan linja-autolla paikasta toiseen, auto ei liiku ennen kuin kaikilla on turvavyöt kiinni. Matkan aikana siitä muistutetaan muutaman kerran. Vieraaseen paikkaan mentäessä muistutetaan suojateistä ja liikenteestä.

Diskotoiminnan turvallisuutta haittaa pyörätietä pitkin ajavat autot. Vaikka Torpantiellä on kääntyvät esteiseivekkeet, autoilijat nousevat autosta ja kääntävät siivekkeen, laittamatta takaisin. Yhden illan aikana klo 18.00-24.00 järjestyksenvalvojat käyvät kääntämässä siivekkeen noin kuusi kertaa takaisin. Paikalle olisi hyvä saada kääntymätön este.

Liikuntatoimi

Kuntalaisille tiedotetaan, että ylläpidettävät ladut, kuntoradat ja ulkoilureitit eivät ole moottorikelkalla tai mönkijällä ajeluun tarkoitettu. Kuntalaisten omaehtoista ulkoilua ja liikkumista lisätään ja siitä tehdään turvallista kevyen liikenteen väyliä lisäämällä. Näillä väylillä voi myös turvallisesti rullahiihtää ja -luistella. Lapset voivat siirtyä väyliä pitkin myös turvallisesti liikuntapaikoille.

Rientolan kohdalla ei ole suojatietä. Rientolaan menevät koululaiset liikkumaan ja talvella hiihtämään. Petterintien ylitys voisi tapahtua Siilitie kohdalla ja tien vasemmalle puolella rakennetaan patkka kävelytietä tai Rientolan kohdalle tehdään suojatie.

Liikenneympäristön toimenpiteet ovat tekniset toimen vastuulla ja hyväksymiä.

6.3.4 Ylä-Savon lomituspalvelut ja Vieremän maaseutupalvelut

Ylä-Savon lomituspalvelujen liikenneturvallisuustyö suunniteltiin vuosikellon avulla. Jokaiselle vuodelle määritettiin liikenneturvallisuustyön teemat ja toimenpiteet (Kuva 12 ja Kuva 13), joita toteutetaan kaikissa Ylä-Savon lomituspalvelun paikallisyksiköissä (Ilalampi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi ja Vieremä). Vieremän maaseutupalveluissa laadittiin lisäksi oma toimintasuunnitelma sekä kirjattiin, kuinka valmistuneesta liikenneturvallisuussuunnitelmasta tiedotetaan yhteistyökumppaneita.

Kesäteemat

- Turhien ajojen karsiminen
- Hyvä ajokunto (väsymys, alkoholi)
- Muun liikenteen huomioiminen työkoneilla liikuttaessa

Keväätteemat

- Turhien ajojen karsiminen
- Tiet ajettavassa kunnossa
- Renkaiden kunto

Syyssteemat

- Turhien ajojen karsiminen
- Tiet ajettavassa kunnossa
- Ajotaidon ylläpitäminen/liukkaalla ajaminen
- Liukkaisiin keliin varautuminen
- Renkaiden kunto

Talviteemat

- Turhien ajojen karsiminen
- Työmatkoihin riittävästi aikaa
- Teiden talvikunnossapito
- Auton kunto

ÄLÄ KOSKAA AJA KOVEMPAA KUIN SUOJELUSENKELESI JAKSAA LENTÄÄ!

Kuva 12. Ylä-Savon lomituspalveluiden liikenneturvallisuustyön vuosikello – teemat.

Kesä – toimenpiteet

- Työvuorosunnittelu
- Tiedottaminen

Kohderyhmät

- Maatalouslomitajat
- Ostopalveluhenkilöt
- Hallintohenkilöstö

Kevät – toimenpiteet

- Työvuorosunnittelu
- Vaikuttaminen
- Tiedottaminen

Yhteistyötahot

- Lomahallinto
- Maatalousyrittäjät
- Destia
- Kunnat
- Tiehoitokunnat
- Liikenneturva
- Poliisi

Talvi – toimenpiteet

- Työvuorosunnittelu
- Tiedottaminen
- Vaikuttaminen

Syys – toimenpiteet

- Vaikuttaminen
- Työvuorosunnittelu
- Ohjattu harjoittelu
- Tiedottaminen

Kuva 13. Ylä-Savon lomituspalveluiden liikenneturvallisuustyön vuosikello – teemat.

Vieremän kunnan alueen yhteistyökumppaneita, joille liikenneturvasuunnitelman valmistuttua toimitaan omat kappaleet:

- ItäMaito, Lapinlahti (Ilpo Lukkarinen, Tapani Ylisurua)
- Pohjois-Savon MTK ja MTK Vieremä
- ProAgria (rakennussuunnittelu)
- Mela-asiamies Harri Hurskainen, Mela (Espoo)
- Ylä-Savon metsähoitoyhdistys, metsäkeskus (Iisalmi)
- Mahdollisesti metsäyhtiöiden alueen toimihenkilöt
- Ammattiautoilijoiden järjestöt (kuorma-autoilijat)
- Yara → kauppalikkeet → autoilijat
- Teurastamot → eläinten kuljetuksia harjoittavat yrittäjät
- Työterveyshoitaja (viljelijöiden työterveyshuolto)
- Lisäksi maaseutupalvelujen osalta kopiot lähetetään
 - kaikille alueen kuorma-autoilijoille yrittäjäjärjestön kautta ym. tarvittaville tahoille
 - maatalousyrittäjille.

Tiedottamisen hoitaminen

- Hankintaan valmiita esitteitä ja dokumentteja, joita postitetaan maatalousyrittäjille mm. tukipäätösten / tallennusilmoitusten mukana eri vuosina suunnitelma-aiheen mukaan (hyödynnetään mm. Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä).
- Tuodaan asiaa esille ja jaetaan esitteitä maatalousneuvonnan tupailloissa ja koulutustilaisuuksissa mahdollisuuksien mukaan. Valmiin lyhyen esitelmäaineiston saaminen mm. Liikenneturvalta.
- Liikenneturvan edustajaa pyydetään esitelmään sopivana ajankohtana jotakin liikenneturvallisuuksista mm. mtk:n kevätkokouksessa.
- Poliisin / Liikenneturvan edustaja olisi kertomassa asioista mm. ammattiautoilijoiden kokouksissa ym. tilaisuuksissa.
- Maatilojen työkalujen turvallisuuteen ym. asioihin tulee kiinnittää huomioita tiloille tehtävissä työterveyshuollon tarkastuksissa sekä lomitus-toiminnan palvelusuunnitelman / työturvallisuuskartoituksen teon yhteydessä.
- Paikallislehtiin juttuja, henkilöhaastatteluja.
- Kunnan nettisivuille kootaan ajankohtaisia teemoja ja asioita.

Maaseutupalveluiden toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 1.

6.3.5 Opetuspalvelut

Opetuspalveluiden toimintasuunnitelma sisältää toimenpiteet opettajille ja muulle henkilöstölle, oppilaille eri luokka-asteilla sekä aamu- ja iltapäivätoimintaan. Henkilökunnan toimenpide on turvallisen liikkumisen esimerkin näyttäminen oppilaille sekä työmatkoilla että koulumatkoilla ja vapaa-ajalla. Oppilaiden liikennekasvatuksen teemat vaihtelevat luokka-asteittain. Esikoululaisille opetetaan turvalista liikkumista jalan ja koulun alkaessa mukaan tulee myös pyöräily. 3.-4. luokilla sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä opetellaan liikennesääntöjä ja alakoulun viimeisillä luokilla omaa vastuuta liikenteessä. Yläkoulussa painopisteenä muun liikennekasvatuksen ohessa ovat mopot.

Opetuspalveluiden toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 1.

6.3.6 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä järjestää sosiaali- ja terveyshuollon sekä ympäristö- ja terveysturvallisuuden palvelut jäsenkuntiensa Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän asukkaille. Osana sosiaali- ja terveyspalveluja tehtävä liikenneturvallisuuksien toteutus on suunniteltu kuntayhtymän toimesta kohderyhmittäin. Kaikille kohderyhmille suunnatulle liikenneturvallisuuksien toteutukselle on esitetty tavoitteet, toimenpiteet, vastuut, ajoitus ja yhteistyökumppanit. Suunnitelmia toteutetaan kaikissa jäsenkuntien palvelulaitoksissa ja -pisteissä.

Sosiaalipalvelut

Suunnitelman on hyväksynyt hoito- ja hoivapalveluiden johtoryhmä. Sosiaalityön sekä vammais- ja terveyspalveluiden johto on myös osaltaan osallistunut liikenneturvallisuuksien suunnitelman päivittämiseen.

Liikenneturvallisuuksien toteutusta ohjaa ja koordinoi sosiaalihuollon palveluiden johtoryhmä. Erilaiset turvallisuuskysymykset huomioidaan palveluja järjestettäessä.

Vanhukset sekä aisti- ja liikuntarajoitteiset

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	AJOITUS	YHTEISTYÖ
<ul style="list-style-type: none"> Turvallinen liikkuminen liikenteessä 	<ul style="list-style-type: none"> Terveystilan arviointi ja tutkimukset; tasapaino, näkö,kuulo, reaktiokyky. Ajokyvyn arviointi. Ajotaitokokeeseen ohjaaminen tarvittaessa tai ajokortin epääminen. Tiedotetaan lääkkeiden ja päihteiden käytön vaikutuksesta ajokykyyn. 	<p>Lääkäri</p> <p>Hoitohenkilöstö</p> <p>Omaiset Omavastuu</p>	<p>Ohjaus jatkuvaa</p> <p>Kotikäynnit</p> <p>Vastaanotto- käynnit</p>	<p>Poliisi</p>
<ul style="list-style-type: none"> Liikennetietämyksen lisääminen asiakkaat henkilökunta 	<ul style="list-style-type: none"> Tiedotus- ja koulutustilaisuudet, teemapäivät, tiedotteet. 	<p>Henkilöstö Esimiehet/johto Omavastuu</p>	<p>Tiedotusta vuosittain esim. vanhustapahtumien yhteydessä</p>	<p>Järjestöt, apteekit</p>
<ul style="list-style-type: none"> Liikkumiseen sopiva ja turvallinen apuväline esim. rollaattori, potkupyörä jne. 	<ul style="list-style-type: none"> Apuvälineen arviointi ja henkilökohtainen ohjaus sekä huolto. Apuvälineiden kunnon tarkistaminen. Liukastumisen ehkäisy. 	<p>Fysioterapeutti Hoitohenkilöstö Oma hoitaja Omavastuu</p>	<p>Vuosittain syksyllä esim. vanhustapahtumien yhteydessä</p>	<p>Eri viranomaiset ja järjestöt; Poliisi, Liikenneturva Lehdistö</p>
<ul style="list-style-type: none"> Apuvälineen oikeanlainen käyttö ja selviytyminen liikenteessä 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtainen käytön opetus. Kotikäynnillä tarkistetaan asiakkaan liikkuminen ja arvioidaan selviytyminen liikenteessä apuvälineen kanssa. 	<p>Omavastuu, omaiset Hoitohenkilöstö</p>		<p>Palvelukeskus/järjestöt/ eri viranomais- tahot</p>
<ul style="list-style-type: none"> Turvavöiden ja varusteiden käytön lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtainen ohjaus turvavälineiden käyttöön esim. kotikäynneillä. Tiedotus- ja koulutustilaisuudet. 	<p>Hoitohenkilöstö Omavastuu Läheiset</p>	<p>Vuosittaiset tapahtumat syksyllä</p>	<p>Suutari</p>
<ul style="list-style-type: none"> Turvallinen ja esteetön liikkuminen liikenneväyillä 	<ul style="list-style-type: none"> Liikkumisesteiden poistaminen, turvallisen reitin, avustajan käyttö. 	<p>Liikennesuunnittelu ja kunnossapito</p> <p>Hoitohenkilöstö Omavastuu</p>	<p>Ohjaus jatkuvaa</p>	<p>Apuvälineliik- keet</p> <p>Fysioterapia</p>
				<p>Muut viranomaiset ja järjestöt (poliisi, Liikenneturva), Ilvolanpirtti Liikenneoitsijat</p> <p>Vammais- neuvosto</p> <p>Ikäihmisten neuvosto</p>

Terveyspalvelut

Liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat kuuluvat oleellisesti terveyskeskuksen eri toimintoihin. Perhevalmennuksessa ja lastenneuvolassa on lapsen turvallisuus autossa ja liikenteessä esillä ja opastettuna esim. turvaistuinten lainaustilanteissa. Neuvoloista on saatavana myös liikenneturvallisuudesta kertovia esitteitä.

Koululaisten terveystarkastusten yhteydessä puututaan mm. pyöräilyyn ja mopoiluun terveystodistuksen kirjoittamisen yhteydessä. Tavoitteena on hillitä ns. moporallia ja ylinopeuksia kannustamalla nuoria turvalliseen liikkumiseen sekä mm. turvavälineiden

Lasten- ja äitiysneuvola

Tavoite: Liikenneonnettomuuksien vähentäminen

käyttöön sekä kertomalla mm. päihteiden vaikutuksesta.

Työterveydessä ja lääkäreiden vastaanotolla tulevat liikenneturvallisuusasiat esille mm. ajokortin uusimistilanteissa. Terveyspalvelujen yhteydessä neuvotaan ihmisiä liikkumisessa käytettävien apuvälineiden (kuten piikkien, rollaattorien) käytössä.

Terveystoimen etu on se, että asiakkaat ovat hyvä läpileikkaus Ylä-Savon alueen kuntalaisista. Vaikeutena on kuitenkin juuri työikäisten mielenkiinnon saavuttaminen. Liikenneturvallisuusinformaation jakaminen neuvoloissa ja perhevalmennuksen yhteydessä sekä kouluterveyden- ja työterveyshuollon yhteydessä kuuluu luontevasti terveystoimelle.

KOHDERYHMÄ/ TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	AJOITUS	YHTEISTYÖ
<ul style="list-style-type: none"> Odottavat äidit ja perheet, alle kouluikäiset lapset. Turvalaitteiden käytön lisääminen Oikeiden liikennetietojen ja asenteiden edistäminen Koulumatkan turvallisuus Turvallisen ympäristön suunnittelu esim. lasten leikkipaikat ja tienylityspaikat 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtainen ohjaus turvavälineiden käyttöön Odottavat äidit ja turvavyö/turvatyyny. Vauvat ja turvakaukalo/-verkko. Leikki-ikäiset ja turvaistuin Heijastimien, turvaliivien ja heijastavien vaatteiden käytön ohjaus pimeässä liikuttaessa. Pyörän turvaistuinten ja pyöräilykypärän käytön ohjaus. Keskustelussa korostetaan vanhempien vastuuta lasten turvallisesta liikkumisesta ja vanhempien esimerkkinä olemisesta. Kouluuntulotarkastus/keskustelu Keskustellaan lähiseudun liikenteen vaarapaikoista ja turvallisesta koulumatkareitistä. Esitteet esim. liikenneturvan ajankohtaiset esitteet, messut ja näyttelyt. Vanhempainillat esim. 	<p>Äitiys- ja lastenneuvola terveydenhoitajat</p> <p>Vanhemmat</p> <p>Turvakaukalon-vuokraajat</p> <p>Päiväkodit</p> <p>Kouluterveyden-huolto</p> <p>Koulut Terveydenhoitaja</p> <p>Tekninen toimi</p>	<p>Perhevalmennus/lastenhoitotunnit Kotikäynnit Äitiys- ja lasten neuvolakäynnit</p> <p>Ohjaus on jatkuvaa tarpeenmukaista korostuen tietyissä ikäryhmissä</p> <ul style="list-style-type: none"> -vastasyntyneet - 3-4 -vuotiaat - kouluunlähtijät <p>4 -vuotiaille Kulkunen -lehti</p> <p>6-7 vuotiaat</p> <p>Esite jaetaan ohjaustilanteessa</p>	<p>SPR</p> <p>Poliisi Palo-laitos</p> <p>Liikenneturva</p> <p>Asukasyhdistykset Alue työryhmä</p> <p>Liikenneturva</p> <p>Koulut Päivähoito</p> <p>Liikenneturva</p>
Henkilöstön tietämystä liikenneturva-asioissa lisätään koulutuksella; yhteistyö liikenneturvan kanssa				Liikenneturva

Tavoite: Liikenneonnettomuuksien vähentäminen

[illegible]

Työterveyshuolto

Tavoite: Liikenneonnettomuuksien vähentäminen

KOHDERYHMÄ/ TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	AJOITUS	YHTEISTYÖ
Työikäiset <ul style="list-style-type: none"> Näkökyvyn ylläpitäminen Turvavyön ja turvatyynyn käyttö Pyöräilykypärän käytön lisääminen Heijastimien käytön lisääminen Päihteiden käytön vähentäminen Levon merkityksen ja väsyneenä ajamisen vaarojen korostaminen liikenteessä työtä tekeville Kartoitetaan turvallisuus lähiympäristössä (kulkutiet, piha-alueet, liuskat, ajo-ovet yms.) Työmatkojen turvallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Näkö tutkimus ja keskustelu näkemisen tärkeydestä liikenteessä. Esitteet ja ohjaus Oma esimerkki Keskustelu kypärän ja heijastimien käytön tärkeydestä Heijastimien jakaminen Päihteiden käytön seuranta ja keskustelut. Keskustelu väsymisen, stressin ja mielentilan vaihtelun vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen. Valaistus Hiekoitus Julisteet ja esitteet Tietoiskut ja koulutus esim. autoa työssään käyttävien jatkokoulutus mahdollisuuksien mukaan. 	<p>Terveystenhoitaja Lääkäri Poliisi</p> <p>Oma vastuu</p> <p>Oma vastuu</p> <p>Oma vastuu</p> <p>Terveystenhoitaja Lääkäri Oma vastuu</p> <p>Työsuojelu Oma vastuu</p> <p>Oma vastuu</p> <p>Työterveyshoitajat ja lääkärit aloitteellisesti (Työpaikat vastuullisina) Työsuojelu</p> <p>Liikennesuunnittelu - teiden kunnossapito ja huolto - oma vastuu</p>	<p>Jatkuva</p> <p>Työterveystar-kastukset</p> <p>Terv. tark., sh-käynnit tapahtumien yhteydessä Syksy</p> <p>Sh Työterveystar-kastukset</p> <p>Työterveystar-kastukset</p> <p>Jatkuva</p> <p>Työolosuhde-selvitysten yhteydessä työpaikkakäynteillä.</p>	<p>Työsuojelu</p> <p>Liikenneturva</p> <p>KKI</p> <p>Vakuutus-yhtiöt</p> <p>Työnantaja Mielenterveys- ja päihde-yksikkö</p> <p>Työnantaja</p> <p>Työpaikat Liikenneturva Työsuojelu</p> <p>Liikenneturva</p>

Työttömien ja pätkätöläisten terveydenhuolto/TYP:n asiakkaat

Tavoite. Liikenneonnettomuuksien vähentäminen.

KOHDERYHMÄ/ TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	AJOITUS	YHTEISTYÖ
Työikäiset <ul style="list-style-type: none"> Näkökyvyn ylläpitäminen Turvavyön ja turvavyön käyttö Pyöräilykypärän käytön lisääminen Heijastimien käytön lisääminen Päihteiden käytön vähentäminen Levon merkityksen ja väsyneenä ajamisen vaarojen korostaminen liikenteessä työtä tekeville Kartoitetaan turvallisuus lähiympäristössä/ kotona (kulkutiet, piha-alueet, luiskat, ajo-ovet yms.) 	<ul style="list-style-type: none"> Näkö tutkimus ja keskustelu näkemisen tärkeydestä liikenteessä. Esitteet ja ohjaus Keskustelu kypärän ja heijastimien käytön tärkeydestä Heijastimien jakaminen Päihteiden käytön seuranta ja keskustelut. Keskustelu väsymisen, stressin ja mielentilan vaihtelun vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen. Julisteet ja esitteet 	<p>Terveystarkastaja Lääkäri</p> <p>Terveystarkastaja Lääkäri</p> <p>Terveystarkastaja</p>	<p>Jatkuva</p> <p>Työterveys- tarkastukset</p> <p>Terveystarkas- tukset Jatkuva</p>	<p>Työsuojelu</p> <p>Liikenneturva</p> <p>KKI</p> <p>Vakuutusyhtiöt</p> <p>Sosiaalityöntekijät Työvoimaohjaaja Kuntoutuspsyko- logi Mielenterveys- ja päihdeyksikkö Terveystarkastus</p> <p>Työpaikat</p> <p>Liikenneturva</p>

Fysiotherapie

Tavoite: Erityisryhmien (aisti- ja liikuntarajoitteisten) ja ikääntyneiden turvallinen liikkuminen ja turvallisuus liikenteessä.

KOHDERYHMÄ/ TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	AJOITUS	YHTEISTYÖ
Ikääntyneet	<ul style="list-style-type: none"> Hankitaan sopiva apuväline, apuvälineen käytön opettaminen, sisältää turvavarusteiden käytön opastamisen sekä selviytymisen opettamisen elinympäristössä. 	<p>Apuvälineiden myyjät</p> <p>Terveyskeskuksen fysioterapiahenkilökunta</p> <p>Terveyskeskuksen tekninen huolto</p>	Jatkuvaa	<p>Päiväkodit</p> <p>Koulut</p> <p>Pienkodit,kodit</p> <p>Palvelutalot</p> <p>Kunnan sosiaalitoimi</p>
Eri-ikäiset aisti- ja liikuntarajoitteiset	<ul style="list-style-type: none"> Yksilöohjaus mm. ergonomia ja tiedottaminen terapatilanteiden yhteydessä 	<p>Yhteistyössä kunnan sosiaalitoimi</p> <p>Fysioterapian henkilökunta</p>	Ohjaus/neuvonta terapiakäyntien yhteydessä Päiväkoti- ja koulukäynneillä	<p>Kunnan liikunta- ja vapaa-aikatoimi</p> <p>Terveyskeskuksen ja YTY:n eri osastot</p> <p>KKI</p>

6.4 Yhteistyökumppanit

Liikenneturva

Liikenneturva toimii kuntien liikennekasvatustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Liikenneturvan tarjoamia koulutuspalveluja ja materiaaleja esiteltiin liikenneturvallisuuksiryhmille suunnittelutyön aikana. Materiaali on vapaasti käytettävissä internet-sivustolla www.liikenneturva.fi (lähde tulee kuitenkin mainita materiaalia käytettäessä). Liikenneturvan keskeisistä aiheista on esitetty yhteenveto liitteessä 2.

Yhteyshenkilöt: yhteyspäällikkö Tuula Taskinen ja koulutusohjaaja Tarja Korhonen

Poliisi

Poliisilla on lakiin perustuva velvollisuus huolehtia kansalaisten liikenneturvallisuudesta. Poliisi keskittyy omassa työssään nopeusvalvontaan, päihteiden ja turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljetajiin. Poliisin tehtävänä on puuttua myös muuhun liikennesääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen.

Liikenneturvallisuuksiryhmä tekevät sekä paikallispoliisi että liikkuva poliisi. Paikallispoliisi valvoo liikennettä pääasiassa taajamissa ja liikkuva poliisi ensisijaisesti pääteillä. Liikkuva poliisi huolehtii myös EY-säädöksiin perustuvasta erityisosaamisesta ja -koulutusta vaativasta raskaan liikenteen valvonnasta.

Poliisi osallistuu tiiviisti liikenneturvallisuuksiryhmien kuntien kanssa. Yhteistyöllä on jo entuudestaan perinteitä, joita tullaan jatkamaan. Poliisin toimenpiteitä liikenneturvallisuuden edistämiseksi ovat mm. valvonta ja tiedotus sekä vierailut kouluissa, vanhempainilloissa ja hoitolaitoksissa. Poliisin tavoitteena onkin kuluvana vuonna käydä pitämässä kaikille Ylä-Savon esikoulujen sekä 1., 3. ja 6. luokan oppilaille yksi oppitunti liikenneasioihin liittyen. Lisäksi yläkoululaisille ja lukiolaisille toteutetaan Who Cares -tapahtumaa. Yleiseen liikennevalvonnan pääpainona on jo useamman vuoden ajan ollut rattijuopumus, turvalaitteet ja ylinopeudet.

Yhteyshenkilö Arto Elomaa

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)

Pohjois-Savon ELY:n edustaja osallistuu kunnan liikenneturvallisuuksiryhmän kokouksiin tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. ELY:n rooli on suurin liikenneympäristön suunnittelussa, kunnossapidossa sekä rakentamisessa ja yhteistyötä teknisen toimen kanssa tehdään jatkuvasti.

Yhteyshenkilö aluevastaava Kalevi Lipponen.

Työnantajat ja yritykset

Yritysten saaminen mukaan liikenneturvallisuuksiryhmän työhön olisi tärkeää työn vaikuttavuuden parantamiseksi. Yritysten kautta olisi mahdollista saada parhaimmillaan suuri joukko työmatkaliikkuja turvallisuustyön piiriin.

Työpaikoilla ei vielä tehdä juurikaan liikenneturvallisuuksiryhmätyötä. Työmatkatapaturmat tulevat useimmiten työnantajan tietoon, mikäli niitä sattuu. Työntekijöitä voidaan kannustaa turvalliseen työmatkaliikkumiseen monin eri tavoin, esimerkiksi tiedottamalla ajankohtaisista liikenneturvallisuuksiasioista tai järjestämällä kampanjoita turvavälineiden käyttöön liittyen. Turvallisen liikkumisen hyödyt konkretisoituvat työnantajalle säästöinä työterveyshuollon kustannuksissa sekä vähenevinä sairauslomina. Mikäli työntekijät oppivat turvalliseen liikkumiseen työmatkoilla, heijastuu käyttäytyminen usein myös vapaaajan liikkumiseen.

Ehdotuksia työpaikkojen liikenneturvallisuustyön toimenpiteiksi:

Turvavälineiden käytön tukeminen

- Kampanjointi ja kilpailut turvavälineiden käytön edistämiseksi: esimerkiksi kaikki tietyn kuukauden aikana työmatkansa pyöräilevät ja kypärää käyttäneet voivat osallistua kilpailuun.
- Turvavälineiden hankinnan tukeminen: työnantaja voi hankkia työntekijöilleen heijastimia, liukuesteitä, pyöräilykypärän tai hands free –laitteet tai tukea hankintaa muulla tavalla. Työasiointimatkoilla pyöräileville voidaan hankkia kypärät.

Työmatkojen turvallisuuden parantaminen ja vaaranpaikkojen havaitseminen

- Työntekijöiden kannustaminen työmatkatapaturmien lisäksi myös läheltä piti -tilanteiden ilmoittamiseen: laaditaan yksinkertainen lomakepohja läheltä piti -tilanteen raportointia varten ja kannustetaan työntekijöitä kertomaan työmatkoilla sattuneista tilanteista. Kaavakkeen täyttäneiden kesken voidaan esimerkiksi arpoa säännöllisesti jokin pieni palkinto. Käydään tilanteet läpi yhdessä henkilöstön kanssa ja keskustellaan, kuinka tilanteita voitaisiin välttää.
- Työmatkaliikenteen vaaranpaikkakartoitukset: toteutetaan työmatkaliikenteen vaaranpaikkakartoitus, johon on olemassa Liikenneturvan lomakepohjat ja malli. Kartoituksen perusteella laaditaan yhteisiä ohjeita ja pelisääntöjä työmatkojen turvallisuuden parantamiseksi.

Tiedottaminen ja henkilöstön koulutus

- Järjestetään henkilöstölle asiantuntijaluentoja esimerkiksi turvavälineiden käytön hyödyistä, ajonopeuden vaikutuksista jarrutusmatkoihin ja ajoneuvon hallintaan, onnettomuuksien seurauksista jne.
- Tiedotetaan jatkuvasti ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista: keväisin kypärän käyttö, talvella liukuesteet, pimeällä heijastin jne. Hyödynnetään esimerkiksi Liikenneturvan valmiita tietolehtiä.

Kuvat: Liikenneturva.

7 Jatkoimenpiteet

7.1 Suunnitelman käsittely

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma esitetään käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi kunnan päätävissä elimissä. Kokonaisvaltainen, järjestelmällinen liikenneturvallisuustyö voi toimia tehokkaasti vain, mikäli kunnassa on työn lähtökohtana yhteinen tahtotila liikenneturvallisuustyön kehittämisestä. Tämän vuoksi erityisen tärkeää on päättäjien sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen, mikä tuleekin suunnitelman hyväksymisen yhteydessä varmistaa. Käytännössä sitoutuminen tarkoittaa riittävien resurssien ja rahavarojen osoittamista liikenneturvallisuustyön toteuttamiseen.

7.2 Suunnitelmasta tiedottaminen

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman valmistuessa on tärkeää tiedottaa siitä laajasti eri hallintokunnissa sekä luottamusmiehille, yhteistyökumppaneille ja tiedotusvälineille. Esimerkiksi koulutoimen suunnitelmaa suositellaan esiteltäväksi mm. vanhempainiltoissa. Samalla tulisi korostaa jaettua vastuuta ja yhteistyötä (vanhemmat ja koulut) lasten liikennekasvatuksessa. Samaan tapaan olisi suositeltavaa esitellä suunnitelmaa mm. yrityksille ja järjestöille. Samalla tulisi kertoa näiden yhteistyökumppaneiden mahdollisuuksista tehdä liikenneturvallisuustyötä ja pyytää heitä mukaan liikenneturvallisuustyöryhmien toimintaan. Tiedottamista voidaan tehdä esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tai erikseen järjestetyissä tilaisuuksissa. Tiedottamista tiedotusvälineille ja liikenneturvallisuusaiheisten lehtijuttujen kirjoittamista suositellaan tehtäväksi jatkuvasti mm. erilaisia toimenpiteitä toteutettaessa.

7.3 Seuranta

Kunnan liikenneturvallisuustyön seurannalla tarkoitetaan sekä toimenpiteiden toteutumisen seurantaa että niiden vaikuttavuuden seurantaa. Seurannassa tärkeintä on liikenneturvallisuustyöryhmän säännöllinen kokoontuminen. Koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Ryhmässä seurataan hallintokuntien toimenpidesuunnitelmien toteutumista ja suunnitellaan tulevia teemoja, toimenpiteitä, tapahutuksia, koulutusta ja käsitellään ajankohtaisia asi-

oita ja aloitteita. Tärkeimmät seurantatyökalut ovat liikenneturvallisuustyön kehittämissuunnitelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset sekä vuonna 2008 laadittu liikenneympäristösuunnitelman toimenpide-luettelo. Toimenpidelistaukset on toimitettu hallintokunnille sähköisenä ja niitä kehoitetaan myös ylläpitämään sähköisesti.

Liikenneturvallisuustoimenpiteiden vaikuttavuutta ja tavoitteiden toteutumista mitataan seuraamalla liikenneturvallisuustilannetta kunnan alueella. Tätä seurantaa varten on olemassa erilaisia mittareita, joista on esitetty esimerkkejä taulukossa 3. Osa mittareista ja toimenpiteistä liittyy myös liikenneympäristön parantamiseen. Liikenneturvallisuustyöryhmässä päätetään, mitä mittareita seurataan ja kuinka seurantaa varten tarvittavat tiedot hankitaan.

Liikenneturvallisuustyöryhmän lisäksi koko kunnan henkilökunta eri hallintokunnissa, päätöksentekoelementit sekä kuntalaiset osallistuvat seurantaan. (Taulukko 4) Hallintokuntien vastuuhenkilöt laativat lyhyen yhteenvedon tehdystä liikenneturvallisuustyöstä vuosittain. Raportista tulee käydä ilmi järjestetyt tapahtumat sekä toteutunut säännöllinen liikenneturvallisuustyö. Liikenneturvallisuustyöryhmässä arvioidaan liikenneturvallisuustilannetta ja toteutettuja toimenpiteitä sekä tehdään tarvittaessa päivityksiä toimintamalleihin ja -tapoihin. Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoaa raportista yhteenvedon kunnassa tehdystä liikenneturvallisuustyöstä kunnanhallitukselle ja lautakunnille.

Kuntien liikenneturvallisuustyöhön on saatavissa tukea Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeesta (yhteyshenkilö: *Kyllikki Komulainen, Pohjois-Savon ELY*).

Liikenneturvallisuustyön seurantaa tehdään myös seudullisesti Ylä-Savon seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä. Ryhmässä käydään kerran vuodessa läpi kaikkien seudun kuntien liikenneturvallisuustyön tilanne ja keskustellaan mm. seudullisten periaatteiden edistämisestä ja laajemmin liikenneturvallisuustyön kehittämisestä.

Taulukko 3. Esimerkkejä seurattavista liikenneturvallisuusmittareista.

Seurattava tavoite	Mittari / toimenpide
Liikennekuolemien vähentäminen	Kuolemaan johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Onnettomuuksien kasaumapisteet
Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän vähentäminen	Henkilövahingot (loukkaantuneiden lukumäärä) [kpl]
Turvallisen liikennekäyttämisen ja suojavarusteiden käytön edistäminen sekä ylinopeuksien vähentäminen	Heijastimen käyttöaste [%] Pyöräilykypärän käyttöaste [%] Kiinnijääneet rattijuopot [%]
Ylinopeuksien hillitseminen	Nopeusrajoituksia tukevien liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttaminen (mm. hidasteet). Taajamassa nopeusrajoituksen ylittävien osuus [%] (tietoja poliisin valvonnasta, erillisiä nopeusmittauksia) Asennekasvatuksen toimenpiteet hallintokuntien liikenneturvallisuustyön toimenpide-ehdotusten mukaisesti.
Liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden toteutuminen	Sähköisen liikenneympäristön toimenpidetaulukon seuranta ja ylläpito
Taajamien lähiliikemiesympäristöjen parantaminen	Pienten liikenneturvallisuus- ja esteettömyystoimenpiteiden toteuttamisen seuranta, esteettömyyden huomioon ottaminen suunnittelussa.
Koulureittien turvallisuuden parantaminen	Koulujen vaaranpaikkakartoitukset (ongelmien havaitseminen). Koulutoimen liikenneturvallisuustyön toimenpiteiden toteuttaminen ja ylläpito. Koulukohtaisten liikenneturvallisuussuunnitelmien laatiminen ja seuranta. Turvallisuus koulukuljetusten kilpailuskriteereihin
Yritysten, yhdistysten ja järjestöjen kannustaminen mukaan liikenneturvallisuustyöhön	Kutsutaan edustajia mukaan liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaan
Sitoutuminen asetettuihin tavoitteisiin	Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen Liikenneturvallisuusryhmän säännölliset kokoontumiset

Taulukko 4. Eri osapuolien seurantaan liittyvät tehtävät.

Liikenneturvallisuustyöryhmä	<ul style="list-style-type: none"> - Raportoi toimintasuunnitelmien tilanteesta ja liikenneturvallisuustilanteesta kh:lle ja lautakunnille. - Vastuuhenkilöt seuraavat ja raportoivat liikenneturvallisuustyöstä hallintokunnassaan. - Ylläpitää toimenpidelistaukset ajantasaisina.
Kunnanhallitus ja lautakunnat	<ul style="list-style-type: none"> - Antavat lausunnot ja hyväksyvät liikenneturvallisuussuunnitelman. - Nimeävät liikenneturvallisuustyöryhmän. - Myöntävät rahoituksen liikenneturvallisuustyöhön. - Seuraavat liikenneturvallisuussuunnitelmien toteutumista liikenneturvallisuustyöryhmän raportin perusteella. - Seuraavat liikenneturvallisuustilannetta.
Hallintokuntien työntekijät	<ul style="list-style-type: none"> - Välittävät tietoa toteutuneesta liikenneturvallisuustyöstä ja toimenpiteiden ja toimintatapojen toimivuudesta hallintokunnan vastuuhenkilölle. - Seuraavat toimenpiteiden käytännön toteutumista. - Saavat palautetta kuntalaisilta.
Kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> - Antavat palautetta saadusta liikennekasvatuksesta ja koetuista ongelmista viranhaltijoille. - Seuraavat työtä luottamuselimityksissä. - Seuraavat käytännössä saatua liikennekasvatusta ja liikenneturvallisuusongelmia.

Liitteet

LIITE 1 Hallintokuntien toimenpidetaulukot

LIITE 2 Yhteenveto Liikenneturvan materiaaleista

LIITE 3 Liikenneympäristön toimenpidetaulukko (laadittu vuonna 2008)

TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMINTASUUNNITELMA					Päivitetty:	18.4.2011
Työryhmä: Mikko Kajanus						
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut	
Urakoitsijat	Työn aikaisten liikenteenohjaus-suunnitelmien laatiminen ja niiden noudattaminen	Seuranta, valvonta ja palaute	Tekninen toimi	Jatkuva		
	Yleisen liikenneturvallisuuden huomiominen urakoinnin aikana	Seuranta, valvonta ja palaute	Tekninen toimi	Jatkuva		
	Urakoitsijoiden pätevyys	Tieturvakortit	Tekninen toimi	Jatkuva		
	Liikenneturvallisuuskäyttökohtien huomiominen alueiden suunnittelussa	Suunnittelijoiden ohjeistaminen	Tekninen toimi	Jatkuva		
Kaavoitus	Asiantuntijalausuntojen pyytäminen ja yhteistyö asukkaiden kanssa	Lausuntopyynnöt	Tekninen toimi	Jatkuva		
	Kevyen liikenteen huomiointi	Suunnittelijoiden ohjeistaminen	Tekninen toimi	Jatkuva		
Rakennusvalvonta	Piha-alueiden sisäisen liikenneturvallisuuden varmistaminen	Liikenneturvallisuusasioiden tarkastus asemapiirroksista (näkemät, lumitilat)	Rakennustarkastaja	Jatkuva		
Kunnan kiinteistöt, piha-alueet ja kadut	Ongelmakohtien kartoitus yhteistyössä kiinteistöjen käyttäjien kanssa	Katselemukset yhteistyössä käyttäjien kanssa	Tekninen toimi, kiinteistöjen käyttäjät	2012		
	Aloitteiden ja muun palautteen huomiointi		Tekninen toimi / Kunnanhallitus	Jatkuva		
Yksitystiet	Kunnossapitotason parantaminen (näkemä-alueet, lumivallit, montut)	Seuranta ja palaute	Kiinteistöhuolto, urakoitsijat	Jatkuva		
	Yksitystieiden perusparantamisen ja kunnossapidon opastaminen ohjaus	Neuvontapalvelut	Tekninen toimi	Jatkuva		
Teknisten palveluiden oma henkilöstö	Liikennealueilla työskentelevän henkilöstön koulutus	Tieturvakorttien suorittaminen / huomiovarusteet	Henkilöstö/ tekninen johtaja	2011		
	Muiden hallintokuntien tekemien suunnitelmien toteutus käytössä olevien resurssien puitteissa		Tekninen toimi	Jatkuva		
	Työkoneiden ja -laitteiden kunnossapito (vikut, valot, ym)	Koneiden ja laitteiden huolto ja tarkastukset	Koneiden käyttäjät	Jatkuva		

VAPAA-AIKATOIMEN TOIMINTASUUNNITELMA						Päivitetty:	29.3.2011
Työryhmä: Raii Turunen, Kaisa Laitinen, Maija-Liisa Kempainen, Seija Sirkka							
KANSALAISTOPISTO JA KULTTUURI							
Kohde	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Kipinä	Turvallisuuden lisääminen opetukseen tullessa	Rekkaliikenne kapeasta pihasta pois, selkeät paikoitusalueet ja nopeusrajoitus 40 km/h.	Yrittäjä, tekninen toimi				
Kulttuurimäki	Liikenneturvallisuus, meluhaitta ulkotapahtumissa	Nopeusrajoitus 40 km/h hautausmaan risteykseen saakka.	Tekninen toimi, ELY-keskus				
Tapahtumat	Liikenneturvallisuus suurissa yleisötapahtumissa	Nopeusrajoitusten alentamisen haku helpommaksi.	Ely-keskus	heti			
KIRJASTO							
Kohde	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Pihan pysäköinti	Inva-pysäköintipaikan saaminen	Merkintä	Kirjasto ja tekninen toimi				
	Asenteisiin vaikuttaminen	Liikenneturvallisuusaiheinen näyttely	kirjasto				
NUORISOTOIMI							
Kohde	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Nuorisotalo toiminta	Turvallisuus talolle tullessa	Nopeusrajoitus 40 km/h hautausmaan risteykseen saakka.	Tekninen toimi				
	Pihan selkeyttäminen	Lisää merkittyjä parkkialueita	Tekninen toimi				
	Nuorten oma turvallisuus ja asenteisiin vaikuttaminen	Huomautetaan aina kun mopon valot eivät toimi tai kypärä on hukassa.	Ohjaajat	aina			
Retket ja leiritoiminta	Matkustajien turvallisuus	Muistutetaan liikenteestä Linja-autossa turvavyöt kiinni	Ohjaajat	aina			
Diskotoiminta Huvitorpalla	Lasten ja nuorten turvallisuus piha-alueella	Kiinteät esteet pyörätielle jolla estetään läpikulkuliikenne.	Tekninen toimi	heti			

LIIKUNTATOIMI						
Kohde	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut	
Liikuntapaikat ja ulkoilureitit	Yleinen turvallisuus, asenteisiin vaikuttaminen	Kelkkailijat ja mönkijät pois hiihtoladulta	Kelkkakerho, tekninen toimi	pikaisesti		
		Kevyen liikenteen väyliä lisää, jolla edistetään turvallista siirtymistä liikuntapaikoille ja mahdollistetaan turvallinen rullaluistelu ja rullahihto.				
Tapahtumat	Liikenneturvallisuus suurissa yleisötapahtumissa	Nopeusrajoitusten alentamisen haku helpommaksi.	Ely-keskus	heti		

MAASEUTUPALVELUIDEN TOIMINTASUUNNITELMA						Päivitetty: 18.4.2011	
Työryhmä: Erkki Koukkari							
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Maatalousyrittäjät	Työajoneuvojen valot ja merkit kunnossa	Tiedottaminen ja valvonta	Poliisi / MTK / Liikenneturva / kunnan maaseututoimi	2013			
	Kuormien kiinnittäminen	Tiedottaminen ja valvonta	Samat kuin edellä	2012			
	Muun liikenteen huomioiminen	Tiedottaminen	Liikenneturva	2012			
	Pihojen liikennejärjestelyt kunnossa	Pihan liikennesuunnitelma kuntoon / tiedottaminen	Maatalousyrittäjät, ItäMaito, ProAgria,	2013			
Metsätalousyrittäjät	Työkoneiden turvalaitteet kunnossa	Tiedottaminen ja tarkistukset	Mela / Maatalousyrittäjät	2014			
	Puutavaran kuormausta ei tehdä maantieltä käsin	Kuormauspalkkojen teko, metsäsuunnitelmat	Metsätalousyrittäjät, Metsäkeskus, MHY	2013			
Kuljetuspalveluja tuottavat yrittäjät	Kuormien kiinnittäminen	Tiedottaminen	Autoilun ammattijärjestöt, liikenneturva, poliisi	2014			
	Kuljetukset mahdollisesti kelirikkokauden ulkopuolella	Oikea ajoitus	Yara, teurastamot, kuljetusyrittäjät, metsäyhtiöt	2014			
	Turvallinen liikennöinti	Keli- ja sääolot huomioon	Kuljetusyrittäjät / ammattijärjestöt / työnantajat	2012			
Maaseututoimen henkilöstö	Riittävä tiedotus maatalousyrittäjille eri asioista	Tiedotteita postitse ja sähköpostitse	Maataloussiihteeri / MTK / liikenneturva	2012 - 2014			
	Turvallinen liikkuminen	Asennekasvatus (kypära, heijastin ym.)	Maataloussiihteeri	jatkuva			

OPETUSPALVELUIDEN TOIMINTASUUNNITELMA						Päivitetty: 18.4.2011	
Työryhmä: Matti Pasanen							
OPETUSPALVELUIDEN HENKILÖSTÖ							
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Opettajat	Turvallinen liikkuminen	Esimerkkinä oppilaille					
Muut työntekijät	Turvallinen liikkuminen	Työmatkat					
PERUSOPETUS							
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Esikoululaiset	Turvallinen liikkuminen jalankulkijana liikenteessä eri vuodenaikoina	Opetustuokiot, liikkuminen yhdessä lähiympäristössä, turvaliivien käyttö, poliisin vierailu	Esikoulu Nuppula Poliisi	Koko toimintavuosi Poliisivierailu kerran vuodessa			
1.-2. luokka	Opettaa oppilaille liikkumista liikenteessä ja huomioimaan muu liikenne, pyöräily	Poliisin ja opettajien liikennekasvatustunnit.	Opettajat, vanhemmat	Lukuvuosi, vuodenaikojen mukaan, poliisi kerran vuodessa			
3.-4.luokka	Liikennesäännöt, liikennemerkkit, pyöräily painopisteenä	Liikennesäännöt, pyöräily	Poliisi, luokanopettajat, vanhemmat	Lukuvuosi, vuodenaikojen mukaan, poliisi kerran vuodessa			
5.-6. luokka	Vastuu liikenteessä	Leikki ei kuulu liikenteeseen	Poliisi, luokanopettajat, vanhemmat	Lukuvuosi, vuodenaikojen mukaan, poliisi kerran vuodessa			
7.-9. luokka	Turvallinen liikkuminen, painopisteenä mopot	Who Cares, mopo-opittunnit	Poliisi, opettajat, vanhemmat	Lukuvuosi, vuodenaikojen mukaan, poliisi kerran vuodessa			
MUU OPETUS							
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut		
Aamu- ja iltapäivätoiminta	Lasten kulkeminen turvallisiksi	Jos lapsi kulkee yksin, muistutetaan liikennesäännöistä.	Ohjaajat, vanhemmat	Aina kauden alussa			

LIKENNETURVAN MATERIAALIT

LAPSET JA KOULUIKÄISET

Turvapupu, www.turvapupu.net - lasten liikennekasvatusaineistoa mm. kysymyksiä, väritystehtäviä, pelejä

Vili Vyötiäinen, <http://www.liikenneturva.fi/buddy/fi/index.html> - lasten liikenneturkka, jossa tietoa ja tehtäviä.

Liikennekasvatuksen työkalupakki, www.liikenneturva.fi/tyokalupakki - oma sivusto, josta löytyvät mm. seuraavat aineistot:

- Tuoreimmat liikenneturvan uutiset ja tiedotteet
- Laaja sivusto koulujen liikenneturvallisuustyöhön ja liikenneturvallisuussuunnitelman laadintaan: <http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/liikenneturvallisuussuunnitelma/index.php>
- Kolhuitta kouluun I (liikenneturvallisuusrastit) ja II (liikenneturvallisuustehtäviä yläkouluun) -aineistot
- Liikenneturvallisuusteemat päivähoitossa -sivusto, jossa paljon aineistoa: http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuusteemat/index.php
- Lisäksi aineistoa seuraava otsikoinnin mukaisesti:
 - Liikennekasvatus (yhteenveto varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen, paljon materiaalia)
 - Autossa matkustaminen (materiaalia ja tietoa koululaiskuljetuksista ja bussilla sekä taksilla matkustamisesta)
 - Jalankulku (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Pyöräily (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Mopoilu (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Turvalaitteet (tietoa turvalaitteista ja tehtäviä)
 - Liikenneympäristö (vaaranpaikkojen kartoitus ja tehtäviä)

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/lapset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/index.php> lisäksi paljon tietoa lasten liikenneturvallisuudesta ja liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat aineistot:

- Koulu- ja päivähoitokuljetukset, oma sivusto jossa tietoa ja mm. opas koulukuljetusopas: <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/koulukuljetus.php>
- Turvallisuus on pieniä tekoja - työ kunnissa, tietoa kuntateemasta sekä seuraavat aineistot:
 - Kalvosarja: Lasten liikenneturvallisuus (PowerPoint ladattavissa)
 - Esite: Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen (pdf ladattavissa)
 - Juliste: Anteksi, onko sinulla muutama sekunti aikaa? (pdf ladattavissa)
- Turvallisesti tien yli ja turvaa lapsen koulutie -aineistot
 - Tarkistuslista koulun liikenneturvallisuus-toimia varten opettajille (pdf ladattavissa)
 - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus oppilaille (pdf ladattavissa)
 - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus lasten vanhemmille (pdf ladattavissa)
- Lasten turvalaitteet autossa – tietoa lapsen kuljettamisesta autossa

NUORET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/nuoret)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/index.php> on tietoa nuorten liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Mopoilu
 - Minä ja mopo, DVD (näyte ladattavissa sivuilta), keskustelun pohjaksi
 - Sinä, mopo ja liikenne -juliste
 - Mopoilijoille tarkoitettu opas (pdf ladattavissa sivustolta)
 - Pidä pelivaraa mopoilija -kalvosarja (pdf ladattavissa sivuilta)
 - Kirje mopoilijan vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
 - Esitys: Mopotietoutta vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
- Ideoita ohjaajille liikenneaiheen käsittelyyn nuorten ryhmissä (pdf ladattavissa)

LIITE 2 2(2)

- Turvallisesti harrastuksiin, tietoa ja materiaalia:
http://www.liikenneturva.fi/turvallisesti_harrastuksiin.php. Sivustolta on ladattavissa opas ohjaajille harrastusmatkojen turvallisuuden edistämiseksi sekä oppaan tueksi Power Point -esitys ohjaajien koulutustilaisuuksissa ja vanhempainilloissa käytettäväksi.

Liikennekasvatuksen työkalupakki:

http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toisen_asteen_koulutus/index.php, josta löytyy tietoa toisen asteen koulutuksen liikennekasvatuksesta ja mm. seuraavat aineistot:

- Liikenneturvan tuottamassa Jarmon pitkä matka-elokuvassa liikenneonnettomuudessa loukkaantunut nuori kertoo omasta onnettomuudestaan. Lisätiedot ja näyte:
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/jarmon_pitka_matka_video.php
- Liikenneturvan Menossa mukana -toiminnassa liikenneonnettomuudessa vammautuneet nuoret vierailevat lukioidissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kertomassa oppilaille omasta onnettomuudestaan ja sen vaikutuksista elämäänsä. Lisätiedot: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/menossa_mukana.php
- Liikenneturvan tuottamassa Elämää täysillä -videossa nuoret kertovat tuntemuksistaan sen jälkeen, kun kolme heidän ystäväänsä oli kuollut ja yksi loukkaantunut vakavasti liikenneonnettomuudessa. Mukana aineistossa on myös tukiaineisto opettajille keskustelun pohjaksi. Lisätiedot ja näyte:
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/elamaa_taysilla.php

AIKUISET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/aikuiset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/aikuiset/index.php> on tietoa työliikenteen turvallisuuden parantamisesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Työ ja liikenne -opas (pdf ladattavissa)
- Työ ja liikenne -esite (pdf ladattavissa)
- Lomakkeita (kaikki ladattavissa sivuilta word -muodossa):
 - Työmatkojen ja työasiamatkojen kartoitus
 - Työliikenteen yleiskartoitus
 - Työhön liittyvien matkojen vaaranpaikat
 - Vaaratilanneselvitys
 - Liikenteestä aiheutuvien riskien arviointi
 - Työajoon liittyvien riskien kartoitus

IÄKKÄÄT

Liikenneturvan internet-sivuilta (liikennekasvatus/iäkkäät)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/index.php> löytyy tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja mm. seuraavat materiaalit:

- Liikenneympäristön vaaranpaikkakartoitus iäkkäille, omalta sivustolta tietoa sekä toimintamalli, esite ja lomake ladattavissa. Lisäksi yhteenvetoja toteutetuista kartoituksista. Linkki:
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/liikenneympariston_vaaranpaikkakartoitus.php
- Autoillen kaiken ikää -opas (pdf ladattavissa)
- Ikäkuljettajan itsearviointi -opas (pdf ladattavissa)
- Iäkkäiden turvallisuusteemat (pdf ladattavissa)
- Iäkäsasioihin perehdytetyt Liikenneturvan kouluttajat, linkki omalle sivulle
http://www.liikenneturva.fi/fi/kuljettajien_jatkokoulutus/iakkaat/iakaskouluttajat.php
- Vinkkejä hoitajille, linkki omalle sivulle
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/turvallisuus/vinkkejä_hoitajille.php

KAIKILLE IKÄRYHMILLE materiaalia liikenneturvallisuustyöhön voi tilata Liikenneturvan Turvapuodista:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/turvapuoti/index.php>

Liikenneturvan internet-sivut www.liikenneturva.fi

Toimenpidetaulukko / Vieremä

Toimenpiteen nro	Kohde	Toimenpide	Kustannus-arvio (1000 €)	Onnettomuus-vähenemä (hvj/o/v)	Toteutus-vaihe	Vastuutaho
1	Jäkäläpolku, Kanervapolku ja Sammalpolku	Mopolla ajon salliminen kevyen liikenteen väylällä.	0,5	-	1	Kunta
3	Mäntytie	30 km/h nopeusrajoituksen asettaminen.	1	-	1	Kunta
4	Petterintie (mt 5910) ja Ponssentie (mt 16167)	Esitetään kahden loivapiirteisen hidastetöyssyn rakentamista Petterintielle sekä kahden loivapiirteisen hidastetöyssyn rakentamista Ponssentielle. Hidasteiden mitoituksessa on huomioitava erityisesti raskaat ajoneuvot. Lisäksi Ponssentielle esitetään sadevesikaivojen kansien nostoa ja päällystevaurioiden korjaamista sekä tievalaistuksen parantamista.	40	0,055	1	ELY-keskus / Kunta
6	Huoltotien ja Vieremäntien (mt 5910) liittymä	Korotettu suojatie Huoltotien liittymään.	5	0,029	1	ELY-keskus / Kunta
7	Huoltotie	Korotettujen suojateiden rakentaminen.	10	-	1	Kunta
9	Impivaaran tien (yksityistie) ja Haajaistentien (mt 5635) liittymä	Impivaaran tien tasauksen nosto.	10	0,000	2	ELY-keskus / Yksityinen
11	Kantatie 88	Stop-merkkien asentaminen Amerikantien, Vieremäntien, Kiuruvedentien, Nissiläntien, Rotimojontien ja Isomäentien liittymiin.	3	0,029	1	ELY-keskus
12	Kantatie 88	Väistötien ja tulpan rakentaminen Myllyjärventien liittymään.	45	0,004	2	ELY-keskus
13	Kantatie 88	Väistötien rakentaminen Nissiläntien eteläpään liittymään.	35	0,004	2	ELY-keskus
14	Kantatie 88	Väistötien rakentaminen Rotimojontien liittymään.	35	0,003	2	ELY-keskus
15	Kantatie 88	Väistötien rakentaminen Nissiläntien pohjoispään liittymään.	35	0,003	2	ELY-keskus
16	Kantatie 88	Turvasaarekkeiden rakentaminen Isomäentien ja Lapinsalontien liittymiin ja pääsuunnan kaventaminen.	55	0,004	2	ELY-keskus
17	Kantatie 88	Kevyen liikenteen aikukukäytävän jatkaminen ja vasemmalle kääntymiskaistan rakentaminen Salahmin liittymään.	160	0,004	2	ELY-keskus / Kunta
18	Karankamäentien (mt 16167) ja Riuttamäentien (mt 16169) liittymä	Riuttamäentien liittymän siirto 50-100m pohjoisemmaksi.	20	0,001	3	ELY-keskus
19	Kauppilannmäentien (mt 5910) ja Kaarakkalantien (mt 5902) liittymä	Liittymän rakentaminen tulppaliittymäksi.	10	0,000	2	ELY-keskus
20	Kauppilannmäentien (mt 5910) ja Valkeiskyläntien (mt 16171) liittymä	Liittymän rakentaminen tulppaliittymäksi.	10	0,001	2	ELY-keskus
21	Itäisen koulun piha	Liikennejärjestelyjen parantaminen.	2	-	1	Kunta
23	Pärekosketie (mt 16189)	Stop –merkki ja etumerkit Kauppilannmäentien liittymään.	1	0,002	1	ELY-keskus

Toimenpidetaulukko / Vieremä

Toimenpiteen nro	Kohde	Toimenpide	Kustannus-arvio (1000 €)	Onnettomuus-vähenemä (hvjö/v)	Toteutus-vaihe	Vastuutaho
24	Iijärventie (mt 16187)	Kauppilanjoen sillan kaiteiden päihin neijä reunapaalua ja sillan kaiteiden jatkaminen.	5	0,000	1	ELY-keskus
25	Reetuntie	Huoltoaseman liittymän kaventaminen ja reunakivijärjestelyt kaikissa tontti- ja katuliittymissä.	10	-	2	Kunta
26	Rikulinien (mt 5902) ja Kaarakkalan tie (mt 5900) liittymä	Liittymän muodon parantaminen kohtisuoraksi T-liittymäksi.	15	0,000	2	ELY-keskus
27	Rotimojoentien (mt 16127) ja Nissiläntien (mt 5911) liittymä	Nissiläntien kääntäminen kohtisuoraan Rotimojoentien liittymäksi.	15	0,000	2	ELY-keskus
28	Saarisentie (mt 16191) ja Kaarakkalan tien (mt 16145) liittymä	Liittymän muodon parantaminen ja näkemäraivaus.	10	0,000	1	ELY-keskus
29	Sopukantie	Tasauksen ja näkemän parantaminen Petterintien liittymässä.	5	-	1	Kunta
30	Syrjäläntien (yksityistä) ja Kaarakkalan tien (mt 5900) liittymä	Liittymän siirto mäen päälle. Sivutien risteys –merkki Kaarakkalan tielle Syrjäläntien liittymän pohjoispuolelle.	35	0,000	2	ELY-keskus / Yksityinen
32	Valkeiskyläntie (mt 16171)	Toimenpiteeksi esitetään liittymän siirtoa noin kilometrin Vieremän suuntaan.	240	0,002	3	ELY-keskus
33	Valtatie 27 ja Haajaistentien (mt 5635) liittymä	Liittymän rakentaminen tulppaliittymäksi.	10	0,003	2	ELY-keskus
34	Yksityistie liittymien parantaminen Pärekoskentiellä (mt 16189)	Yksityistie liittymien yhdistäminen ja uuden liittymän rakentaminen turvallisempaan paikkaan.	25	-	2	ELY-keskus / Yksityinen
Keuyen liikenteen väylät						
35	Karankamäentie (mt 16167)	Keuyen liikenteen väylän jatkaminen Savikon yksityistien liittymään ja tievalaistuksen rakentaminen.	90	0,054	3	ELY-keskus
36	Kiuruvedentie (mt 5950) Salahmilla	Keuyen liikenteen väylä Ouluntieltä koululle.	60	0,000	2	ELY-keskus

Katuverkolle suunniteltujen toimenpiteiden henkilövahinko-onnettomuusvähenemää ei ole laskettu, koska Tarva-laskennassa ei ole aineistoa katuverkolta. Maarakennuskustannusindeksi 136,9 huhtikuu 2008.

Pohjois-Savon elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
PL 1117
70101 Kuopio
puh. 020 63 60080
www.ely-keskus.fi

ISBN 978-952-257-421-3 (painettu)
ISBN 978-952-257-422-0 (PDF)

ISSN-L 1798-8055
ISSN 1798-8055 (painettu)
ISSN 1798-8063 (verkkojulkaisu)